

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 23. julija 1914.

Leto XXVII.

Ura odločitve.

Kako daleč more še iti liberalna besnost? Kar zdaj delajo, je podivjanost v najvišji stopnji. Fantje, ki so se v pijanosti zbili med seboj, surovi, vinjeni, klafači iz vasi so pravi golobčki nasproti njim. Besno sovraštvo proti naši stranki in njenim voditeljem, ki ne pozna nobene meje, slepa strast, ki grize in kolje, kar doseže, je njihov program in edino njihovo delo. Ne ene rodovitne misli, ne enega pametnega navsveta ne dobiš pri njih, samo divjanje, samo surovost. Žganjar, ki se mu je vsled preobilne pijače zmedlo v glavi, in ki vidi povsod vragove in strahove in zbija po njih in tuli nad njimi je manj nevaren, kakor so liberalci, ki jih je nesramno hujskanje njihovih podlih listov spravilo v blaznost.

Trde so naše besede, toda v resnici še vendar prekrotke, ker se z besedami sploh ne da opisati steklost in obsednost, ki je zdaj obsedla liberalno stranko. Naši poslanci dr. Šusteršič, dr. Lampe, Jarc, dr. Pegan, dr. Krek dobivajo pisma, ki se jim v njih napoveduje smrt s štiletom, z revolverjem. Principova žlahta! Pot, ki jo je Princip s svojimi tovariši pokazal v Sarajevu, se odpira tudi pri nas.

Laž in obrekovanje, podtikanje in zahrbtno sumničenje, izrabljanje vseh najgrjih sredstev jim še ni dovolj. Zdaj napovedujejo dobo zavrtnih umorov. In k ti stranki se štejejo po večini takozvani izobraženi, študirani ljudje: učitelji, uradniki, advokati. Zastrupljena se mladina že v nižjih razredih srednjih šol, okužuje se vse, kar pride v obližje liberalcu. Za en groš sicer izda vsak liberallec svojega tovariša, toda kadar gre proti nam, je vsa banda edina.

Za nas je to najboljšje znamenje, da smo na pravem potu. Brez strahu, ponosno in mirno maršira naša stranka po svojem potu za svojimi cilji v blagor ljudstva in domovine in s pomilovanjem gleda ta ples strasti in surovosti, ki se v njem vrte naši nasprotniki. Ob važnih, zgodovinskih trenutkih se izkazuje njena moč. Sarajevski umor je rodil tak trenutek. Gorje, ko bi bil našel naš narod v politični nezrelosti! Pokazalo se je ravno nasprotno: vsi od prvega do zadnjega vemo, kako moramo soditi zavrtno tolovajstvo, ki sta mu padla kot žrtvi Franc Ferdinand in njegova žena.

Ena misel, ena sodba nas vseh! Vsi obsojamo podli umor, vsi pa obsojamo tudi z ravno tisto odločnostjo izdajalsko agitacijo, ki je potisnila Principu samokres v roke. Časih čujemo tožbe, da ni še dovolj politične zavednosti med ljudstvom, da se dajo ljudje preslepiti liberalnim sleparijam, da prelahkoverno sprejemajo laži proti delu naše stranke, da pri volitvah tuptam zapeljani krenejo na napačno plat. Kdor se je vsled takih reči bal za naše ljudstvo, naj ga danes pogleda, naj gre danes med naše kmete in delavce in naj posluša, kako soglasno, brez pridržka govore in sodijo. Kadar pride zares, se pokaže neomajna odločnost in nepremagljiva zvestoba. Zdravo je naše ljudstvo in zmote posamnih zapeljancev se v usodnem, odločilnem trenutku razprše v zrak.

Lahko nam je razložiti, zakaj ne more liberalna stranka do srca našemu ljudstvu, zakaj se ji posreči samo v posamnih slučajih s pretkano zvitostjo zvabiti nekatere na svojo stran. Naše ljudstvo je odkrito in pošteno; hinavca ne more trpeti in kjer ga spozna, se s studom odvrne od njega. Vso liberalno politiko pa drži pokoncu sama hinav-

ščina. Ravno sedaj jo je najložje spoznati. Umor obsojajo, napadajo pa našo stranko, ki se upira velesrbski agitaciji v naši domovini. Lepe se delajo na zgoraj v svojih izjavah in klečeplazijo osebno pred vlado, ter lažejo čez nas, v svojih listih pa dajejo naravnost potuho velesrbskim hujskačem in jih branijo. V liberalnih organizacijah je ta hujskarija doma; vpijejo pa, da so zvesti avstrijski državljan. Neizrečeno ostudno hinavstvo zvezano z najpodlejšim napadi na našo stranko. Tako se ni čuditi, da se njihova »zvestoba« in njihovo »avstrijstvo« v tem kaže, da dobivajo naši poslanci smrtno obsodbo.

Treba je takih odločilnih trenutkov. Zdaj je prišel. Ljudstvo izpregleduje in vidi zdaj liberalce, kakršni so: hinavce v vsi njihovi ostudnosti, čuje hinavske njihove besede in gleda njihova hinavska dejanja. Ura končne ločitve bije. Mi smo je veseli.

Kje so milijoni?

Deželni odbornik dr. Evgen Lampe je predložil deželnemu odboru sklenjen račun melioracijskega zaklada za leto 1913. Na upravi tega zaklada je naša dežela gospodarstveno najbolj interesirana, zato so letele tudi najtežje bombe od strani naših liberalcev ravno na to delo zastopnikov S. L. S.

Poglejmo sedaj, kako je v resnici s temi milijoni, o katerih so liberalci vedno kričali, da so že zapravljeni in proč zmetani.

Sredstva melioracijskega zaklada se rabijo:

1. za večje kmetijske melioracije,
2. za vodovode in vodopreskrbovalne naprave.

3. za zgradbe cest in mostov.

Deželni melioracijski zaklad izvršuje v sedanji dobi za kranjsko deželo velevažno gospodarsko nalogo. Pred ustanovitvijo deželne banke je bil deželni melioracijski zaklad sam pravzaprav tista deželna banka, katera je omogočila, da so se sploh mogle javne zgradbe v deželi vršiti, in še sedaj je melioracijski zaklad v prvi vrsti tisti kreditni vir za državo in za občine, da se udeležujejo deželnih naprav. Zlasti občine so našle v melioracijskem zakladu največjo oporo. Ker založi dežela med zgradbo vse stavbne stroške in se šele po završenem obračunu predplačila udeležencem od strani občin refundirajo melioracijskemu zakladu, je seveda stanje teh predplačil timvečje, čim živahnije se gradi.

Koncem l. 1913. je dežela iz svojega melioracijskega zaklada **za občine in interese na 140 računih založila 4.025.331 K 50 v.** Vsa ta predplačila se obrestujejo s 4%.

Največji znesek v tej vsoti je prispevek zasebnih udeležencev pri osušitvi ljubljanskega barja: 1.380.720 K. Potem imajo večje račune razni okrajni cestni odbori za cestne zgradbe. Deželni odbor teh prispevkov v prejšnjem letu ni hotel izterjati zaradi neugodnega razpoloženja na denarnem trgu. Deželni odbor ni hotel siliti udeležencev k najemanju posojil pod neugodnimi pogoji, ker je imel možnost v lastnih sredstvih, da vzdržuje občinam in interesentom obrestno mero v višini 11½%. Ker stane deželo melioracijski denar tudi ravno toliko, je bilo mogoče v najslabših razmerah na denarnem trgu brez škode za deželo nuditi domačemu prebivalstvu takovelo ugodnost. To je pač brez primere v sedanjih razmerah.

Koncem leta 1913. je bilo od melioracijskega zaklada na razpolago še nad 10 milijonov kron. V zadnjih šest in pol letih se je izdalo za vse mnogoštevilne zgradbe, ki jih je napravila dežela, nekaj nad 3 milijone kron iz deželnih sredstev. Na razpolago je sedaj deželnega denarja 10 milijonov. Ker pa moramo k temu prišteti še prispevke države in interesentov, lahko trdimo, da se bo v prihodnjih letih napravilo še zgradb za 30 milijonov kron.

Od teh zgradb ima ljudstvo dvojen dobiček: Prvič vsaka zgradba pripelje državni denar v deželo, tako da je grajenje samo na sebi ljudstvu v sistem kraju več v denarju prinese, nego ga stane. Potem se pa vrednost naše zemlje neprimerno zvišuje. Vsak vodovod, vsaka cestna zgradba povzdigne vrednost celemu okraju za veliko več, nego zgradba sama na sebi stane.

Tako naš deželni odbor in njegov finančni minister«*»* zapravlja milijone. Prav pravi dr. Lampe v svojem tozadevnem poročilu, ki ga je zapisal za »Slovenca«*»*: Ne bojte se, Kranjci, ne bo nas še konec!

Pa tudi liberalnih laži o zapravljenih milijonih ne bo še konec, ker laž je liberalcu vsakdanji kruh. Brez tega kruha bi liberalna stranka ne mogla niti en dan živeti.

Spomini na prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

V spomin pok. prestolonasledniku.

Pal je mož, močan kot hrast!...
Za njim rosi oko!
Ob padcu stresla se je zemlja,
in udarec čulo je nebo.

Globoke brazde vsekali v zemljo
je hrast tak kruto strtl,
zaječal je slovenski rod:
zakaj, zakaj prezgodnja smrt!

Naš up si bil in naša nada,
rodu Slovenov močni ščit,
a zdaj počivaš v črni zemlji
od krogelj srbskih strašno ubit!

Ob Tvoji strani zvesta žena,
nedolžna žrtev zlobnih rok!
Maščuj nebo krvavo žrtev,
sirote na s tolaži Bog!

Iz svežih vej, na zemljo padlih
pognal bo zopet list zelen,
iz krvi Tvoje, vitez sveti,
bo vstal nam rod, dá — rod jeklen!

Za vero, dom si dal življenje,
postal za nas si mučenik!
Slovenov rod zaupno kliče:
ne zabi nas, naš pomočnik!

Prisegamo v načela Tvoja:
braniti vero, dom zvesto,
braniti Avstrijo nam drago
do vzdihla zadnjega krepko.

To bodi naša oporoka,
to reko poznim vnukom:
Sloven ne zabi Te ne zadnji,
ki zrla tod ga bo nebo!

Počivaj, velikan avstrijski,
v narodov sredi presladko,
za njé prelil si kri nedolžno,
blaginje prave seme bo!

Fr. S. Šmid.

Franca Ferdinanda na slovenski božji poti.

Nekoč je bil nadvojvoda Franc Ferdinand na Goriškem. Obiskal je cerkev na Sveti gori in tam pobožno molil. Ko se je vračal z gore, je srečal večje število slovenskih romarjev. Nadvojvoda je obstal in se začel z njimi prijazno pogovarjati. Romarji ga niso poznali. Povpraševal je, odkod so, pri katerem polku je kateri moški služil, kako gre gospodarstvo itd. Ko se je poslovil od romarjev, dal je voditelju 50kronski bankovec in rekel: »Razdelite si to med

seboj. Ljubi Slovenci, molite pri Materi božji na Gori za vašega prestolonaslednika.« Strme so gledali romarji za njim in se pogovarjali: »Kako dobrega cesarja bomo enkrat imeli.«

Nadvojvodinja vzgled katoliške gospodinje.

Nekoč se je približeval velikonočni čas, ko je vojvodinja Hohenberg s svojim soprogom in družino ravno prebivala v Miramaru. Nekega dne zbere okrog sebe vse grajsko služabništvo, celo orožnike, ki so stražili grad, in jim v krasnem nagovoru pravi: »Približuje se zopet Velika noč. Prav od srca prosim vse, naj bi storili svojo dolžnost kot katoličani.« Ko se je nekdo izjavil, da ne pojde k sv. zakramentom, ga je mило nagovarjala, naj se še premisli in naj ne zamuja sv. zakramentov. In mož jo je ubogal.

Nadvojvoda Franc Ferdinand in pošten hlapec.

Nekega dne v poletju leta 1912. je prestolonaslednik, ko je šel s svojo družino na sprehod v okolico gradu Konopišt, izgubil v nekem logu denarnico, v kateri je bilo bankovcev za nad 20.000 K. Denarnico je pogrešil šele, ko se je vrnil na grad. Log je bil oddaljen od gradu več kot pol ure. Kar naznani grašč. vratar, da želi neki bos in golorok kmečki hlapec na vsak način govoriti s samim prestolonaslednikom. Hlapec, star 24 let, boječe vstopi. V roki je držal neki zavoj. Franc Ferdinand mu stopi nasproti in ga prijazno vpraša v češkem jeziku: »Kaj pa je tebe prignalo k meni? Moralo se je nekaj važnega zgoditi, ker si tako upahan.« — »Da, visoki gospod,« odgovori mladenič češko, »glejte, to-le denarnico sem ravnokar našel v logu, ko sem nabiral gobe. Pogledal sem, čegava bi bila, in našel sem Vaše ime. Mislil sem si, nesi ta denar takoj v grad bodočemu gospodu kralju, ti si tuje lastnine ne smeš prilastiti. Ne prinesla bi ti sreče. Čeravno znate cesarski gospodje delati take lepe bankovce, vendar sem si mislil, da je tak kup bankovcev za Vas tudi lepa vsotica. Sprejmite jih zopet nazaj!« — Smehljaje je prestolonaslednik vzel listnico nazaj, jo dal na mizo in prijel hlapca za roko ter vprašal: »Kakšno plačilo bi ti imel rad sedaj za svojo poštenost? Ali hočeš denar?« — »Ne,« pravi hlapec, »moja dobra rajna mama so mi čestokrat pripovedovali, da denar ne osreči človeka. Ako ste tako dober napram meni, dajte mi svojo sliko za spomin.« — »Ako nimaš druge želje,« se oglasi vojvodinja Zofija, »se ti pa lahko ustreže.« In podala mu je škatljico slik prestolonaslednika in njegove družine. Nadvojvoda še vpraša mladeniča: »Ali bi mogoče rad šel k nam v grad služiti?« — »Hvala lepa,« pravi hlapec, »svojega starega gospodarja ne maram zapustiti, zadovoljen sem s kmečko službo.«

... Veselo živigaje se je dobri fant poslovil od gradu, ponosen, da je dobil

tako lepe slike od bodočega cesarja. Čez tri dni pa je dobil od češke hranilnice v Pragi priporočeno pismo, v katerem se mu naznanja, da je pisarna Franca Ferdinanda naložila zanj 10 tisoč kron — polovico najdene vsote. Vloga pride v njegovo popolno last šele tedaj, če bo do svojega 30. leta zvesto služil svojemu gospodarju.

Političen pregled

CESAR

je zaslísal v Išu dne 17. t. m. v avdienci prestolonaslednika Karla Franc Jožefa. Dne 18. t. m. pa skupnega finančnega ministra Bilinskija in avstrijskega poslanika v Bukareštu grofa Czerina. Vsled zadnjih dogodkov nima naš vladar zaželenega miru in počitka. V vestnem spolnovanju svojih vladarskih dolžnosti je neumorno delaven in zgleden. — Dne 19. t. m. je došel v Išo nadvojvoda Friderik kot cesarjev gost. Cesar je nadvojvodo zaslísal v avdienci, ki je trajala od tri četrt na 8. do 9. ure dopoldne. Ob 10. uri dopoldne se je podal nadvojvoda Friderik s komornikom, podpolkovnikom pl. Proyem peš v župno cerkev, kjer je bil navzoč pri slovesni sv. maši. Ob 11. uri se je nadvojvoda odpeljal z brzovlakom nazaj na Dunaj.

PO ATENTATU V BOSNI.

Cesar je pisal grofu Harachu, ki je spremljal pokojnega prestolonaslednika kot član »Prostovoljnega avtomobilskega društva«, jako laskavo zahvalno pismo. — V Bosni in v Hercegovini je sedaj popolnoma mirno. Po preteklem sodu so kaznovali samo tri osebe. — Ne samo v Avstriji, temveč tudi v Nemčiji se vrše mnogoštevilne hišne preiskave, ki imajo namen zatreti velesrbsko organizacijo. — Hrvaški ban se je pretekli teden dolgo časa posvetoval z ogrskim ministrskim predsednikom o zadevah, ki so v zvezi s sarajevskim atentatom. — Deželni šef v Bosni in Hercegovini Potiorek ostane najbrže na svojem odgovornem mestu. — Angleži svetujejo Srbiji, da naj sama uvede preiskavo, ki jo bo najbrže Avstro-Ogrska od nje zahtevala. Vodi naj jo javno, pravilno in brez strahu. Avstriji pa svetujejo zmernost. — Nemčija stoji v zadevi stališča, ki ga zavzema Avstrija po sarajevskem zločinu napram Srbiji, na strani Avstrije. Rusi pa pravijo, da Avstrija Nemčijo hujša. — Bosenski Srbi so se pod vodstvom načelnika srbske nacionalne stranke dr. Dimovića podali na Dunaj k ministrskemu predsedniku.

AVSTRIJSKO DOMOBRANSTVO.

V množajnih krogih se čujejo vesti, da bo namesto nadvojvode Friderika imenovan zopet kak nadvojvoda za višjega poveljnika domobranstva. Govore, da bo imenovan ali nadvojvo-

da Jožef Ferdinand ali pa nadvojvoda Peter Ferdinand.

VOLITVE ZA GALIŠKI DEŽELNI ZBOR

se prične 7. oktobra in bodo prvi teden v novembru popolnoma izvedene.

NEMŠKI NACIONALCI

še vedno na shodih in po časopisih na nesramen način izrabljajo žalostni dogodek v Sarajevu te. hujškajo proti Jugoslovanom, zlasti Hrvatim in Slovincem. — Dr. Albert Riter, glavni sodnik »Grazer Tagblatt« je na nekem shodu dejal, da je pokojni prestolonaslednik s svojim vplivom »pomnožil velikansko zmedo v političnem položaju Avstrije«. Nemčija bi bila »prišla na rob propada«, če bi jo bil Franc Ferdinand s seboj potegnil. — So lepi Avstrijci ti ljudje!

ODVEZA KMETOV V BOSNI IN V HERCEGOVINI.

Bosensko-hercegovska vlada je izdelala novelo k postavi iz leta 1911. o odkupu kmetov in jo je že saboru predložila. Obresti posojilom, da se dajo iz deželnih sredstev, se od leta 1915. za polovico znižajo. Letno deželno posojilo kmetom ne sme presegati 10 milijonov kron.

ZOPET NEKAJ NOVEGA.

Poroča se, da je Rumunija v Predealu postavila zalogo 80.000. pušk, katere se imajo v slučaju vojske razdeliti med ogrske Rumune na meji. Zanimivo je, da so to one puške, ki jih je Avstrija ob prvi balkanski vojski Rumuniji poslala.

CAR FERDINAND.

Car Ferdinand se poda začetkom avgusta v Karlove Vari in obišče preje Dunaj.

IZ ALBANIJE.

Mesto Drač je popolnoma obkroženo od vstašev. V Valoni je proglašeno obsedno stanje. — Nekateri listi na Francoskem poročajo, da dobivajo albanski vstaši denar iz Turčije, in sicer iz prostovoljne zbirke za ustanovitev turškega brodovja. Neki član turškega kabineta je nedavno poslal albanskim vstašem dva milijona frankov. — Vstaši so izjavili, da so voljni se 22. t. m. pogajati z zastopniki velesil. — Italija hoče s pomorskim brodovjem demonstirati. — V soboto zjutraj je priplul iz New Yorka v Trst brzoparnik Avstro-Amerikane »Franz Joseph I.« Slovenski potniki so pripovedovali, da so albanski vstaši v četrtek zjutraj močno obstreljevali parnik, ko je plul od otoka Krfa dalje ob albanski obali. Parnik je bil oddaljen od obale približno poldrugi kilometer. Več krogelj je priletelo na krov.

Dom in svet.

Pater Pavel Hristov, o katerega življenju smo počili našim čitateljem v zadnji številki nekaj črtic, pride v krat-

kem v Ljubljano. Danes prinašamo sliko tega zanimivega bulgarskega duhovnika.

Shodi. Zadnjo nedeljo se je vršil na Rakeku dobro obiskan shod S. L. S. Govorili so; državni poslanec dr. L. Pogacnik, državni poslanec Gostinčar ter g. kaplan Kanduž iz Cerknice. Dr. E. Lampe pa je imel lep shod na Polici.

Promešeni so č. gg. kaplani: Josip Šimenc, kaplan v Postojni, za prefekta v zavod sv. Stanislava; Franc Hočvar iz Stopič za ekspozita v Ustje; Anton Črnogelj iz Črnega vrha nad Idrijo v Stopič; Peter Likar iz St. Jerneja za župnega upravitelja na Goro Idriji; Josip Rogelj iz Kostanjevice v St. Jernej; Ivan Sešek iz Kočevja za župnega upravitelja v Nemško Loko; Franc Novak iz Hinj v Sodražico; Ignac Oberstar iz Sodražice v Hinje; Janez Dežman iz Knežaka za ekspozita v Harije; Franc Vidmar iz Senožeč v Knežak; Jernej Hafner iz Velikih Lašč v Kranj; Franc Kovačič iz Loškega potoka v Velike Lašče; Mihael Perčič iz Sore v Kviže pri Trzinu. — Namešeni so č. gg. Dr. Frančišek Kimovec za vikarja pri ljubljanski stolnici in semeniški duhovniki oziroma novomašniki kot kaplani: Anton Gnidovec v Postojni, Franc Lovšin v Loškem Potoku, Janez Pečkaj v Senožečah, Josip Poje v Sori, Maksimilijan Stanonik v Kostanjevici, Franc Sušnik v Kočevju, Anton Zalokar na Brezovici pri Ljubljani, Alfonz Zavri v Črnem vrhu nad Idrijo.

Za uršulinskega spiritala v škofiji Loka je imenovan č. g. Karol Cerin, župnik v Bohinjski Beli.

V okrajni cestni odbor ljubljanske okolice je bil mesto pokojnega poslanca Košaka izvoljen Fran Drobnič, sedanji župan grosupeljski.

Za I. hrvaško romanje v Sveto deželo od 1. do 22. septembra t. l. je še nekaj prostorov praznih. Slovencev bo dosti zraven. Kdor želi pristopiti, naj do 15. avgusta to prijazno javi na naslov: Vodstvo I. hrvaškega romanja v Sveto deželo, Zagreb, frančiškanski samostan, ali pa: P. Jeronim Knoblehar, frančižkan, p. Brezje, Gorenjsko.

Šest novih mostov dobi Ljubljana z regulacijo Ljubljanice. Šentpeterski, frančiškanski, čevljarski in šentjakobski most se podero, namesto teh bodo sezidali štiri nove. Poleg teh pa postavijo še dva druga, katerih sedaj ni bilo, in sicer pri vojaškem oskrbovališču in koncem Opekarske ceste. Šentjakobski most že stavijo in bo dogotovljen še to leto. Za most pri vojaškem oskrbovališču so začeli kopati temelj. Šentpeterski most je zaprt za vozni promet in se bo v najkrajšem času začel zidati nov. Tudi frančiškanski most bodo podrli, dasi je najmočnejši izmed vseh ljubljanskih mostov. Ima le to napako, da ovira njegov srednji podstavek odtok vode. Zato mora pasti. Čevljarski ali Hradskega most sicer ne ovira vode v njenem teku, toda temelj obrežnih zidov je preslab in bi ne mogel nositi mostu, ko bodo poglobili strugo Ljublja-

nice; tudi njega je nadomestiti z drugim.

Nesreče. V Seničnem je strela udarila v kozolec posestnika Jožefa Škrjanca. Kozolec je v kratkem času kljub silnemu naliivu in gašenju popolnoma pogorel. Škrjanec ni bil zavarovan in ima okrog 200 kron škode. — V Trbojah pri Kranju se je te dni obesil 39 let stari gostač Jan. Pristov iz Vogljan. Zapušča vdovo in štiri nepreskrbljene otroke. Vzrok samomora ni znan. — Ponesrečil se je v Roženci v kovorski občini pri Tržiču 46 let stari Miha Bohinc, in sicer med delom v jami, kjer se koplje ilovica za opeko. Utrgala se je plast zemlje, ki ga je deloma zasula. Bohinec je dobil težke poškodbe na obeh nogah.

Konkurz. Nad Jožetom Arko, trgovcem v Ribnici je proglašen konkurz. Ignacij Gruntar, notar v Ribnici, se je postavil za upravitelja.

Slovenci, ne v Ameriko! V Trst je te dni došel ameriški tovarnar Wright iz Pittsburga, Severna Amerika. Neki, ameriške gospodarske razmere dobro poznavajoči osebi se je tovarnar izrazil, da vlada sedaj v ameriški industriji velika kriza. Več tovarnen je popolnoma zaprtih. Več tisoč delavcev je brezposelnih. Kriza bo trajala še več mesecev. — Izrazil se je dalje tovarnar Wright, da mehiške homatije skoro čisto nič ne vplivajo na gospodarski položaj Zedinjenih držav; glavni vzrok krizi je iskati v splošnem pomanjkanju večjih naročil iz Evrope.

Hiša jetike. Na Prevojah pri Brdu na Gorenjskem je neka hiša »pri Lojzovem Štesanu«. V tej hiši je jetika doma. Skoro v poldrugem letu je umrlo za jetiko kar pet oseb. Najprej je šla mlajša hči, potem stara mati, za to mlada dva, mož in žena. Žena je še ležala na mrtvaškem odru, ko je umrl mož na postelji. Naposled je umrla pretekli teden starejša hči. Ostali so trije otroci, o katerih se je tudi bati, da bi podlegli jetiki. Tretja hči že vzdihuje, da jo bole noge in jo mori suh kašelj. Hiša bi se morala na vsak način razkužiti, da bi se jetične kali zatrle, da se vsaj drugi ljudje ne okužijo.

Evharistični shod v Lurdu, ki se bo vršil od 22. do 26. julija, bo kaj veličasten. Predsedoval mu bo kot papežev namestnik legat princ Granito Pignatelli di Belmonte, kateremu pripravljajo slovesen sprejem. Tega sprejema se bo udeležilo mnogo škofov, na čelu jim msgr. Schöpfer, lurški in tarbski škof ter lurški občinski zastop, na čelu jim župan. Škofov in kardinalov se bo udeležilo shoda blizu 200, med njimi štirje slovenski škofje. Najsvetejše bo skozi ves čas kongresa ponoči in podnevi izpostavljeno v baziliki. Pridige v različnih jezikih se bodo vršile pod milim nebom. Slovesna otvoritev kongresa bo v sredo ob 3. uri popoldne z nagovorom papeževnega legata. Sklep bo v nedeljo dne 26. julija. Dopoldne pontifikalno opravilo papeževnega legata v votlini; popoldne sklepna procesija.

Program kongresa je: 1. teoretični del: nauk o socialnem kraljestvu Jezusa Kristusa v sv. Evharistiji. Kongres se mu bo klanjal kot Kralju nebes in zemlje, ki ima pravico in mora zavladati v zasebnem in javnem življenju, tako v šoli, v družini, zakonodaji...; praktičen del: zgodnje sv. obhajilo otrok ter pogosto sv. obhajilo vernikov. Sv. Oče je raztegnil duhovne dobrote kongresa na vesoljni katoliški svet; dne 26. julija lahko vsak dobi popolni odpustek, kdor prejme sv. zakramente in moli po namenu sv. Očeta. Udeležujmo se mi Slovenci vsaj v duhu te veličastne poklonitve evharističnemu Kralju. V Lurdu, ki je središče Marijinega češčenja, obenem pa veličasten prestol najsv. Zakramenta; naj od-

Pater Pavel Hristov.

raščeni ter posebno nežna mladina sprejme v nedeljo sv. zakramente. Da bi se vresničila kmalu beseda znanega o Lintelu: Cel svet pred nogami evharističnega Kralja. Po Mariji k Jezusu!

Strahovit zločin. Ruski listi poročajo o sledečem strahovitem dogodku, ki se je dogodil pred kratkim. Neki živinski trgovec iz Uralska se je s svojo hčerjo vračal s sejma domov. Ko sta šla skozi neki gozd, je opazil oče, da se nekdo plazi za njima. Tedaj je oče izročil denar, ki ga je nosil s seboj, hčeri in jej rekel naj gre hitro dalje do strica, ki je stanoval v bližini, on sam pa da se bo že kako ubranil napadalca. Deklica je hotela naprej, a kmalu nato

je zaslišala za seboj obupen krik. Strah jo je tako prevzel, da se ni niti upala ozreti, ter je vsa zasopla in prestrašena prišla do hiše svojega strica. Pri stricovih je našla doma samo teto, katera jo je skušala pomiriti in jo končno spravila spat k svoji hčeri, ki je spala v posebni sobici. — Vsled silne razburjenosti revica ni mogla zaspati in je slišala, da se je vrnil stric domov in rekel polglasno teti: »Ubil sem ga, toda denarja nisem našel!« Ko je deklica slišala te besede, je revica takoj spoznala, da je bil sam stric tisti, ki je napadel očeta in ga umoril. Zato je potihem vstala iz postelje, skočila skozi okno in tekla naravnost v mesto, kjer je vso stvar naznanila orožnikom. Med tem pa je žena povedala možu, da je prišla bratova hči in da spi v sosednji sobi. Takoj sta si domislila, da je možev brat izročil denar za prodano živino svoji hčeri in da ga ima ta pri sebi v postelji. S tem pa je bila tudi že zapečaten dekličina smrt. Podivjani denarja lakomni lopov se je splazil v sobo in je mahnil s sekiro po deklici, ki je spala na postelji, in tako umoril — svojo lastno hčer, misleč, da je le njegova nečakinja. Tedaj pa je tudi že prišlo iz mesta orožništvo in je aretiralo oba, moža in ženo, ter ju odpeljalo v zapor v Uralsk.

Učitelj obtožen trpinčenja otrok. Učitelj Buca je obtožen, da je nečloveško mučil šolske otroke. Ljudskošolskega učenca Štefana Hager je tako pretepel, da mu je polomil več reber in da je deček v bolnišnici umrl. Buca taji vsako krivdo, vendar pa je deček še pred svojo smrtjo izpovedal pred posebno komisijo obtežljivo zanj.

Nesreča pri električni železnici. Na dunajski mestni električni železnici sta zadela dva vozova skupaj in je bilo pet oseb ranjenih.

Izprtje delavcev v ladjedelnici v Tržiču na Goriškem. V tržaški ladjedelnici v Tržiču nadaljujejo z izprtjem delavcev. Tekom minulega tedna so izprli še drugih 130 delavcev, tako da je sedaj v ladjedelnici zaposlenih samo 400 delavcev. Nekaterim uradnikom so skrčili mesečne plače.

Proces proti madami Caillaux, ženi bivšega francoskega ministra. V ponedeljek se je pričel v Parizu proces proti madami Caillaux, ki je, kakor znano, ustrelila urednika lista »Figaro«, Calmetteja. Sodna razprava pred porotniki bo trajala šest dni. Madama Caillaux je obtožena premišljenega umora. Za proces vlada veliko zanimanje.

Varstvo hranilnih vlog v Italiji. Z ozirom na vedno bolj in bolj se pojavljajoče polome italijanskih hranilnic in drugih kreditnih zavodov namerala vlada predložiti italijanski zbornici zakon, ki bo ščitil interese vložnikov na ta način, da bodo morali imeti denarni zavodi posebne garancijske fonde za hranilne vloge.

Listek

Z doma.

Spisal Stanko Bor.

Kakor da se kopljejo beli golobi v jutranji zarji, je poljubljalo in negovalo solnce snežno belino Kamniških planin. Začudil sem se, ker sem začutil, da tako niso še nikdar žarele Kamniške planine v solnčnem sijaju; počkal sem se, ker se mi je siloma vrvala misel, da so žarele tako in morda še lepše, pa sem hitel po prašnih ulicah ljubljanskih in nisem imel časa ne volje, da bi postal na oglu in se ozrl nanje in se napil krasote. Danes pa, ko odhajam, danes se mi šele odprejo oči, da vidim, česar prej nisem opazil, da gledam skozi gost dim lokomotiv s koločvorskega perona, kar bi lahko mirno in nemoteno užival s samotne klopi v tivolskem parku. In ravno danes, ko odhajam!...

In ravno danes, ko odhajam, žari bela trdnjava na Šmarni gori kakor beli nagelj v nedrih dekletca, ki gre k prvemu svetemu obhajilu. Kolikokrat sem imel priliko, da bi šel duhat ta beli nagelj in pit opojen njegov vonj — pa nisem šel. In ravno danes, ko odhajam, je nagelj tako vabljev, tako cvetoč, tako prelesten, da me mora ganiti in napolniti srce z nemirom.

In ravno danes — kaj sem bil slep in gluhi in sem hodil z drugačnim srcem okoli ko danes, da, danes vse drugače občutim, da vidim, česar prej nisem videl? Kakor da obhaja ljubljansko polje kresni večer, se je razmajalo med drevjem in zašepetalo med cvetjem in zašumelo med zeleno travo in se dvignilo in spojilo in hiti v naročje Ljubljani, hiti, da prepodi prah ulic in dim tovarn in nevoljo in nagubančeno čelo pri knjigah in paragrafi. Ali na periferiji se ustavi — tu pri kolodvoru se ustavi na tej strani mesta, poskuša vdreti na raznih krajih in skozi razne vrzeli v mesto — ali Ljubljana varuje svojo stolno veličino in ponositost.

Odložil sem kovček na klop in se ozrl po peronu — reklamna tabla in — Bled. Bled v svoji sezonski glorioli in venec belih vil in otok z belo cerkvijo in v stolpu te cerkve zvon s čudodelno močjo. In še ena reklamna tabla — Bohinj. Bohinj s svojo romantično resnostjo in blagodejno tišino. In Peričnik in Savica in Triglav in Golica in Vintgar in Klanški jezeri...

Tedaj sem prižgal cigareto in koračil po kolodvoru. Kaj nisem že pri tretjem koraku obstal, se sklonil in pogledal kakor skozi daljnogled v tisto tesno omarico?

Postojnska jama! Kalvarija, zavesa, božji grob, daljno šumenje Pivke in godba binkoštnega ponedeljka in tisoči in ples...

Hito sem se vzravnal, mimogrede

je objel pogled Kamniške planine in belo trdnjavo na Šmarni gori. Ne vem, kaj mi je bilo, kaj je vstajalo v srcu, ali žalost, da odhajam v deželo, kjer ni kamniških planin in Šmarnih gor in Bledov in Bohinjcev in Peričnikov in Savic in Triglavov in Golice in Vintgarjev in Klanških jezer in Postojnskih jam. ali hrepenenje, ali kes, ali vse skupaj.

Koračil sem po peronu in se ozrl po ljudeh in se skušal razmisliti na kaj drugega ali razbrati iz njih obrazov, da-li morda kdo isto misli ko jaz, ali sem morda mislil — sam ne vem — da me je opazoval kdo in je uganil moje misli in mu igra sedaj posmehljiv izraz na obrazu.

Glej, nekdo zre proti Kamniškim planinam, hočem reči, mnogo jih je, ki zrejo v tej smeri, ali obraz jih razodeva, da jih ne vidijo, da mislijo na bogve kaj drugega, le tista dama jih vidi. Prav gotovo gleda na Kamniške planine in jih občuduje!

Občuduje lepoto — naj poneše v svojo domovino glas o čudežni lepoti Kamniških planin v sijaju zahajajočega solnca! Naj pripoveduje, koliko krasote je razlite ob teh hripih nad snežno belino svojim prijateljicam ali možu ali otrokom. Ni Kranjica vitka dama z dragoceno kožuho podšitim plaščem, z dragoceno boo in bogatim muftom in dragim klobukom — na Kranjskem se ne oblačijo dame tako.

Dama se je nekoliko okrenila, da sem jo videl v obraz.

In sem obstal kakor pribit na mestu in pogled je obstal kakor priklenjen in z nevidno silo navezan na tem obrazu. Kaka lepota!

So obrazi, ki veljajo za nepobitno lepe, katerim se divi vse in se jim klanja vse in jih obožuje in sanja o njih in jih uživa v svojih strastnih mislih. Nisem razmišljal do tedaj o ženskih obrazih — ali eno je bilo vedno, kar sem takoj zasledil na srečujočih obrazih in so se mi zdeli nelep, dasi so jih drugi imeli za neskončno lepe. A jaz sem jih morda imel hipno za lepe — pa je planila čez obraz senca polizanih strasti, senca kipeče naslade in izzivajoče lepote, lepote, ki se nosi na trg in bi se prodala kot blago... In prenehala je biti v tistem hipu zame lepota...

Ali ta dama! Kakor nežna jutranja rosa, ki dela bele lilije tem krasnejše, je razlita po njenem obrazu kakor rahla bolest in pritajena bol. To ni lepota prinešena na trg in na ogled — in vendar je lepota taka, kakoršne jaz še nisem srečal, kakoršno sem si ustvaril v svojih mislih...

Ubogi Kranjec! Kaj se ne zavedaš, da ne delaš dostojno, ker buliš v obraz tuje dame!

Ne delam dostojno!

Ali vendar — saj zrem v večerno nebo, ker je lepo, zrem v zarjo, ker je lepa, zrem ne vem kaj, ker je lepo — pa bi...

Dama se je okrenila in stopila po peronu, mimogrede me je ošinil njen pogled, obstal za hipec na mojih očeh

v začudenju in vprašanju, zakaj jo zrem, kakor v preziranju in grožnji, kako se predrznem.

Povesil sem oči, ali pogled sem čutil! Sram me je bilo — in vendar sem začutil kakor nasladi, da sta se križala pogleda. Sram me je bilo — šinilo mi je hipoma skozi možgane in se zasesalo v nje: kje na severu stoji ponosen grad s krasnim vrtom in srebrnim ribnikom; nakopičeno bogastvo po gradu, dragocene preproge in zavesa, bleščeča in razkošna oprava; cvetje južnih vrtov po vrtu, z belim peskom posute steze in klopice v senci oleandrov in akacij; lahek čoln v ribniku in okoli njega bogati nasadi južnega drevja in v njem žlahtne ribice. Ona šeta kakor vila brezslušno po bogatih preprogah, posedla po divanih in otomanih in pije ljubezen; šeta po razkošnem vrtu, posedla po klopicah, vozi se po ribniku in meče igraje drobtinice ribicam v hrano in pije ljubezen. Pod zimo se preseli v mesto — in zabava na zabavo, koncerti, plesi, gledališče. Kar ji srce poželi, ima, česar se ji zahoče, dobi. In bele polti ne prešinjajo sence skrbi in sneženim rokam ni treba prijemati za delo.

Ubogi Kranjec! Kaj si zrl v obraz grofici ali kneginji ali vsaj z življenjem grofice ali kneginje v svoji preprostosti in ubožstvu! No, da, včasih človek vidi delec fantazij!

Ali kaj je vzrok tistemu bolestnemu in melanholičnemu izrazu na obrazu, ki ji tako pristojajo?

Kakor oduren smeh je piskala lokomotiva in so šumela in ropotala kolesa; kakor nehote sem sledil z očmi njej, ki ji pač mora biti muka, sprehajati se med tem hrumom in piskanjem in truščem in vpitjem in med temi revnimi, ubožnimi ljudmi.

Tam prav na koncu perona so se zgrinjali ljudje, tja je namerila korak, tja sem hitel.

»Kako vas je sploh mogel spustiti portir na peron? To vendar ne gre! Z dvema kartama, kaj le mislite!« je skoraj kričal železničar, s kladivom v eni, z dvema voznima listkoma v drugi roki in zrl na ženo, ki ga je mimogrede vprašala za svet in mu pokazala listka.

»Ali lepo vas prosim...« je skoraj jokaje govorila žena.

»Ne gre in ne gre! Ne more iti!... Sploh ne gre!... Postava je postava...«

Preril sem se in sem videl izsušeno ženo, bledega in trudnega in izmučenega obraza in staro dete, okoli nje so stali v polkrogu in se pritiskali k njej otroci. Eden, dva, tri, štiri, pet, šest in tisti v naročju, sedem! Kakor na las podoben eden drugemu in materi. Tresli so se v lahkih oblekah, najstarejši hčerki — deset do dvajset let bi ji presodil — je šlo istotako na jok ko materi in drugi so kazali po velikosti več ali manj razumevanja za sitnost položaja, mlajši so začudeno pogledovali na okoli stoječe in se kakor v strahu pritiskali k materi, da jih ščiti. Pozabil sem na vse drugo, zasmilila se mi je trpeča žena, ki je dala življenje

tem sedmim črvičkom, dala se izsesati za nje, prečula deset, dvanajst let brez prestanka ob zibelki.

Zakaj se gre, je vprašal v hipu zraven mene nežen ženski nemški glas. Okrenil sem se in se umaknil lepi tujki, ki je zaman vprašala, zakaj slutil sem, a vedel nisem gotovega.

Železničar je naredil moder in strogo uraden obraz in začel v svoji slabi nemščini kavalirsko razlagati, da se z dvema kartama ne more peljati mati in sedem otrok.

Tujka je pobožala enega otrok po rdečih ličicah — ali otrok se je plahoma še bolj stisnil k materi in si pritisnil roko na lice, kjer se ga je dotaknila glave-rokavica. Trda in žuljeva roka ga je pač božala — ali rokavice ne...

Dama je zrla sočutno v mater in video se ji je, da bi rada kaj rekla, pa ali ni vedela kaj, ali je čutila, da je ne bi razumela.

»Denarja nima...« je pojasnil železničar.

Tujka se je zdrznila, odprla potno torbico in izvlekla mošnjo.

Tedaj je zapel noslajoč glas za njo.

»Ali, Helena, kaj počenjaš zopet...«

Dama se je stresla kakor v nevolji, v naglici izvlekla papirnat denar in ga stisnila ženi v roko — in že se je preril nekdo do nje in jo je vlekkel za rokav nazaj. Vel obraz, bela brada, zlat ščipalnik, sloka, suha postava. Dama ni odgovorila ničesar, okrenila se je in ga ni pogledala. Nastavil ji je roko, da se je oklene, pa se je ni oklenila.

Moj Bog, njen mož!...

Pa morda ne?...

Da, da, njen mož, le poglej natančneje in opazuj! Ne oče, ne stric — mož ji je!

O, tuje bogastvo in kranjska revščina!...

Sprevodnik je klical proti Reki. Rad bi rekel mučenici in junakinji s sedmimi otroci prijazno besedo, rad bi še enkrat pogledal v obraz lepi tujki, da si vtisnem poteze krasnega obraza in tihe bolesi v spomin — a ne enega ne drugega nisem storil. Zadnji čas je bilo vstopiti v vlak.

In pozabil sem dati s pogledom zadnji pozdrav ožarjenim Kamniškim planinam in beli trdnjavi na Šmarni gori.

Gospodarske vesti.

KOLIKO PRAŠIČEV SE REDI NA KRANJSKEM?

Statistični podatki c. kr. poljedelškega ministrstva nam kažejo, kako se je razvijala prašičereja zadnja desetletja na Kranjskem. Našelo se je v letu 1880. 73.130 prašičev, v letu 1890. 94.985 prašičev, v letu 1900. 107.836 prašičev in v letu 1910. 177.300 prašičev. Zlasti se je napredovalo v zadnjih 10 letih. K temu napredku je gotovo največ pripomoglo živahno združeno gibanje na tem polju. Ta čas je deželni odbor začel veliko ak-

cijo za povzdigo živinoreje sploh. Uspeh, kakor vidimo, ni izostal, vključno temu, da je bila tačas ravno huda suša, ki je prašičereji tudi zelo škodovala. Ako bi bile zadnje letine ugodnejše, bi bili prišli na število okroglo 200.000 prašičev.

Številka 177.836 v letu 1910. itak ne odgovarja pravemu številu prašičev iz razloga, da se vrši štetje živine sploh koncem decembra dotičnega leta, ko je za štetje najmanj prašičev. Kdor razmere pozna pri nas, mora temu pritrčiti, saj se meseca decembra prodaja največ prašičev mesarjem ali pa se jih izvažava v Trst, na Tirolsko, Solnograško, Češko in Koroško. Torej se mnogo mladih prašičev, ki so bili povrženi v prvih mesecih začetkom števnega leta, že koncem leta prodajo, brez da bi prišli pri štetju v poštev. Izkazujemo manj prašičev, kakor jih v resnici redimo. Ako bi hoteli imeti natančne podatke o številu prašičev, šteti bi bilo treba tudi koncem junija, kar pa ni v navadi.

Izmed naštetih prašičev leta 1910. se navajajo sledeča števila: I. kolona pod eno leto stari prašiči 106.590 glav. II. kolona mrjascev 2107 glav. III. kolona plemenske svinje 29.611 glav. IV. kolona drugi prašiči 38.992 glav.

Številke mnogo povedo, zato je potrebno, da si jih natančneje ogledamo in od njih tudi nekaj naučimo. Pregledovati suhe številke brez razmotrivanja mnogo ne pomeni.

I. Pod eno leto starih prašičev se je našelo čez stotisoč. Omeniti je, da se vsi ti prašiči niso vsi izredili na Kranjskem, temveč da se jih mnogo tisočev uvažava v deželo. V deželi ne zredimo zadostno število prašičev. Iz tega sledi, da moramo delovati na to, da vzgajamo v deželi vsaj toliko prašičev, kolikor jih potrebujemo, da ne bo šel denar za prašice iz dežele, nasprotno, pospešimo rejo prašičev, ker se še vedno najbolj izplača. Zadovoljivo pa je slišati, da se izmed tu navedenih prašičev veliko izvažava na Koroško, Solnograško, Tirolsko, Predarlško in nekaj v primorska mesta. To so povečini 70 do 85 kg težki prašiči, stari 7 do 8 mesecev. Na raznih letoviščih se porabijo za pečenko itd., in se prav lahko spravijo v denar.

II. Mrjasci. Teh je nekaj čez 2000 glav. A računati moramo, da je več kot polovica mrjascev slabih, za pleme deloma nesposobnih. Od teh imamo največjo škodo. Od slabih mrjascev dobimo le slab zarod, ki povečini tudi pogine in ves up gre po vodi. Ta točka mora prašičorejce pri nas najbolj zanimati. Naša skrb naj bo, da se bodo vporabljali za pleme le dobri, zadosti stari mrjasci. Le od takih smemo pričakovati krepkega, zdravega zaroda. Kakšen razloček je med prašiči od dobrega in slabega zaroda? Prasci od zanikernega mrjasca so slabotni in ne rastejo, bolezní podvrženi in prav radi poginejo. Nasprotno pa so prasci od zadosti razvitih mrjascev živahni, zdravi in jako hitro rastejo. Zgledov v tem oziru bi lahko

navedli na stotine, a upam, da danes tega ni več potreba, ker vidimo, da se čedalje bolj uvideva, da so potrebni dobri plemenski mrjasci. Ta opomin velja le onim, ki vedno tožijo, da nimajo sreče pri prascih. To gre po večini na rovaš slabih mrjascev. Posvetimo mrjascem več pozornosti in koristili bomo mnogo naši prašičoreji.

III. Plemenske svinje 29.611. Število je precej visoko, vendar zredimo premalo prascv na leto. Dobre plemenske svinje skotijo po dvakrat na leto. Ako bi se plemenskih prascv ne uvažalo, potem bi po štetju skotila vsaka svinja le tri prasce na leto, kar je premalo za dvakratno skotenje. A ker se plemenski prasci tudi uvažajo, smemo računati od vsake plemenske svinje le dva prasce na leto, kar je premalo. Od dobre plemenske svinje lahko pričakujemo letno vsaj 12 prascv pri dvakratnem skotenju. To mnogo pove. Lahko trdimo, da je ena tretjina plemenskih svinj za pleme popolnoma nesposobnih. Držimo rajši manj plemenskih svinj, a te morajo biti take, da se jih izplača rediti. Napaka je, da se mnogo svinj samo enkrat pripusti, ko skote, se jih opita in prodaja. To je napačno. Lepa dobra plemenska svinja, ako je dobra vzgojiteljica prascv, morala bi se več let držati za pleme, nasprotno pa naj bi se vse premlade, slabotne in nesposobne svinje ne porabljale za pleme. Ako obdržimo za pleme samo 15.000 plemenskih svinj, ki so res za pleme sposobne, bomo vzgojili mnogo več prascv kot sedaj, ko redimo tako število nesposobnih svinj. Pri plemenskih svinjah opazimo, da je istotako treba izpopolnitve napačnega in slabega.

IV. Drugi prašiči. To so prašiči, ki so starejši kot eno leto in so določeni za pitanje. Povečini se ti izvažajo v Trst in tudi druga mesta, mnogo pa se jih porabi v gospodarstvu. Teh je okrog 39.000. Skrbimo, da to število podvojimo. Uresničilo se pa bo, ako bomo bolj pazili pri izbiri pasme, pri izbiri za pleme, zlasti pa skrbeli za dobre plemenske svinje in mrjasce.

Kranjski prašiči so daleč okoli znani, zato imejmo tem večje upanje, da jih bomo lahko spravili v denar, akoravno prašičerejo dvakrat pomnožimo. Koliko je še krajev, kjer se prasci in drugi prašiči kupujejo za pitanje. Gotovi kraji se pečajo samo z rejo prascv, drugi kraji zopet prašiče za dom in za pitanje kupujejo. Vidimo pa, da se uvažava mnogo slabih prašičev in s temi pride največkrat tudi bolezen v deželo. Ako jih doma dosti vzgojimo, ne bo jih treba uvažati. Letos so plemenski prasci dosegli izvanredno visoko ceno in kupci so se kar trgali zanje. Sedaj je pa cena prascv zelo padla. Kdor še nima prašičev za rejo, jih sedaj lahko poceni kupi. Spomladi se bodo zopet lahko prodali.

Prašičoreja in kupčija s prašiči bo napredovala in uspevala edinole tedaj, ako se zavzemajo za to panogo naše gospodinj. Brez sodelovanja gospo-

dinj prašičoreja ne more napredovati. To nam dokazujejo neštevilni zgledi. Kjer se gospodinja sama ne briga za prašičorejo, ni od prašičoreje dosti pričakovati. Danes se dosti stori za povzdigo prašičoreje. Zlasti imajo gospodinje in dekleta, ki bodo bodoče gospodinje, dosti prilike, poučiti se o prašičoreji. Nadalje se na drugih gospodarskih predavanjih mnogo razpravlja o prašičoreji. Tako, da je povsod prilika dana se nekaj naučiti. Ni še tega zadošči, vedno in vedno se je treba učiti in izpopolnjevati. Gospodinja, ki ima veselje do prašičoreje, se tudi čedalje bolj praktično izuri v prašičoreji. Praksa se le polagoma doseže, ako se vstraja in dela po gotovem načrtu. Nekatere gospodinje se tudi pritožujejo, da se gospodarji premalo brigajo za prašičorejo. Ni moč pomagati. Gospodinjstvo ima tako tesne vezi s prašičorejo, da je sploh v navado prišlo, da naj se le gospodinjam prašičoreja prepusti. Gospodinje, pokažite, da se te svoje velike naloge zavedate. S povzdigo prašičoreje povzdignilo se bode vaše blagostanje, obenem pa tudi ponos kranjske gospodinje.

TRŽNO POROČILO.

Na zadnji semenj v Ljubljani dne 15. t. m. je bilo prignanih 158 volov, 50 krav, 10 telet, 172 prašičev in 96 konj. Vprežni voli in voli za pitanje so se prodajali povprečno od 80 do 84 K 100 kg žive teže, pitani voli od 84 do 88 K za 100 kg žive teže. Krave molznice so se prodajale na čez od 240 do 450 K. Prašiči za pitanje 10 tednov stari po 30 do 40 K par. Teleta se plačujejo po 96 vin. do 1 K kg žive teže. Lahki prašiči od 70 do 90 se prodajajo po 1 K, težji po 1 K 4 vin. za kg žive teže.

Kupčija za živino.

Vnočevalnica za živino želi kupiti: Pet sanskih koz čistokrvne in dobre mlekarice.

En vagon prašičev od 70 do 90 kg žive teže.

Več krav s teleti dobre mlekarice ne čez 6 tednov stare.

Večje število 8tedenskih prascev za pleme in pitanje.

Telice in mlade bike debele od 200 do 400 kg žive teže.

Pitane vole mlade teže prvovrstno blago.

Več plemenskih mrjascev od 3 do 5 mescev stare.

Vnovčevalnica za živino ima na prodaj:

Večje število brejih krav ali s teletom.

Debele prašiče od 100 do 150 kg žive teže.

Prašiče za pitanje od 20 do 40 kg žive teže po jako zmerni ceni.

Plemenske svinice in mrjaščke vsake starosti.

Več brejih svinj.

Eno kobilu in enega žrebeta.

Krasne mlade 10tedenske zajce čiste belgijce, ogledajo se lahko v Ljubljani.

Vsa naročila in ponudbe je natančno naslovljene pošiljati: V novčevalnici za živino v Ljubljani, ali pa se osebno oglasiti v njeni pisarni v hiši Gospodarske Zveze v Ljubljani.

Sprejem gojenk v kmetijsko gospodinjstvo šolo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

V prvi polovici meseca oktobra se otvori šestnajsti tečaj gospodinjstve šole. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 35 K, ali za vestečaj 385 kron. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti seboj.

Deklice, ki hočejo stopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;
5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo, ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 10. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjstvo šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Prošnje za sprejem bodo rešene med 20. in 25. septembrom.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. julija 1914.

Gorenjske novice

g Boh. Srednja vas. Nekaj nečuvnega se dogaja pri nas pri gradnji novega mostu ob Bohinjskem jezeru. Delavci si kar nič ne zmenijo za posvečevanje nedelj ter delajo ob Gospodovih dneh kakor druge dni. To je v veliko pohujšanje našega vernega ljudstva, ki ne bo mirno prenašalo tega početja. Naj bi se torej pristojne oblasti zganile in naj bi dotičnemu podjetniku rekliko na prste stopile. — Visoka oseba se je te dni mudila na letovišču v Bohinju, namreč naučni minister Husarek z Dunaja. Lep zgled krščanskega prepričanja je dal visoki gospod, ko je v nedeljo v cerkvi pri Sv. Duhu pobožno prisostvoval sv. maši in pridigi. — Nekaj nenavadnega je pri nas letošnjo pomlad in poletje v vremenom. Ni ga bilo skoraj ves ta čas dneva brez dežja. Pred nekaj dnevi je tudi sneg pobelil Triglavsko pogorje. Slap Savica je ob zadnjih nalivih tako narastel, da jo je bilo veličastno gledati.

g Koprivnik v Bohinju. Tukajšnja Marijina družba za dekleta bo praznovala dne 2. avgusta spomin desetletnice, odkar je bila ustanovljena. Da bi se v zgodovini fare to poznalo, so družbenice zbrale v enem dnevu pri darežljivih župljanih toliko, da se je napravila v glavnem oltarju nova slika in kupil zelo lep plašček na ciborij. Vsem, hvala lepa! Dekleta se tudi pripravljajo na igrco »Svojeglavna Minka«, ki bo tisto nedeljo popoldne v šoli. Vabimo vse sosednje družbe, naj bi se udeležile te slovesnosti že zjutraj ob desetih, če le mogoče z zastavami. — Letina, zlasti seno, kaže dobro, a vedni nalivi zelo nagajajo.

Moravče. Živinorejska združba ima v nedeljo po prvi sv. maši v kaplaniji svoj občni zbor, h kateremu vabimo vse člane.

g Popotnik iz moravske doline. Na krtinski šoli nisem videl ob smrti rajnega prestolonaslednika nobene zastave. Ko sem šel drugič tam mimo, so mi povedali, da so morali kmetje povedati učitelju, kaj se ob taki priliki spodobi. — Smajdek in pa naš Toman sta pač liberalca. Radoveden sem, kako morejo taki ljudje biti vzgojitelji naše mladine! Po bližnici jo udarim skozi Dob v Dom-

žale. Tam med Krtino in Dobom na preprosti kolovozni poti zagledam nov močen most na železnih traverzah. Kamniški vlak bi brez strahu vozil čezenj. Vidi se tudi, da kmetje vozijo po leg mostu čez vodo. Čudno! Povpraševal sem po Dobu, kaj pomeni ta most. Dejali so, da hočejo liberalci postaviti več spomin svoje umnosti in brumnosti in pa svoje nesebične ljubezni do kmeta. No, Dobljani, saj ste vedno govorili, kako vas ima Krivčev učitelj rad. Sedaj pa imate njegovo ljubezen, da jo boste pomnili še pozna leta. Le nič verjeti liberalcem! V Dobu sem imel tudi priliko, da si ogledam naj-novejšo napredno slovenščino in njen pravopis. Poglejte no, kako se to-le lepo bere: čez tamost, smejo le, vozovi, ki imajo Stovorom vred do 1000. kg. skupne teže. Le čudno, sem dejal, da more napredni Krivčev učitelj gledati, kako se v naprednem Dobu godi s slovenščino. No, ker ima on penzijo, naj ga ima pa še slovenščina. Kdo se meni za take bedarije, da smo le napredni!

g Smlednik. Zalibog se je tudi pri nas našel prijatelj srbskih anarhistov, ker je odobral umor v Sarajevu. Sedaj pod ključem premišlja, kaj bo. Razumljivo pa je, če se pomisli, da je bral umazani »Dan«. — Priprave za požarno branbo so v tiru in pravila potrjena. — Poštni urad se je iz Valburge preselil v Smlednik. S tem so sedaj zadovoljni tudi tisti, ki so se prej z vsemi stvarmi ustavljali. — Prireditve 12. julija, ki je vsled smrti prestolonaslednika odpadla, se izborna nadomestila s predstavo dne 2. avgusta. Klub podeželnih igralcev priredi namreč tega dne igro: »Dimež ali strah Kranjske dežele«, ki je nekoliko krajša, vendar po vsebini ne zaostaja za »Rokovnjači«. Vstopnina nizka. Prijatelji poštenega razvedrila, dobrodošli!

g V šmartnem pod šmarno goro je dne 12. t. m. umrla Marijana Luštar, p. d. Kramarjeva mati. Bila je zgledna pobožna žena. Dobra mati revežem, nikogar ni pustila praznih rok od hiše. Zvesta čitatelka naših časopisov, zlasti »Domoljuba«. Velika dobrotnica naših društev in sploh vsake dobre stvari.

Dolenjske novice

d Dobrnič. Ogenj po nesreči. Fran Glavan je kopal vodnjak v Liscu. Po nesreči je vrigel vžigalno vrstico v podstrešje njegove hiše, ki je bila takoj v ognju. Zgorelo mu je tudi 210 K denarja, katerega ni mogel rešiti. Zavarovan je bil pri »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani. — Na Kozjeku so dne 9. t. m. neznani tatovi kradli pšenico in ajdo. A izdal se je, ker je po poti raztresal pšenico, katero je nosil en čas bos, en čas obut. Skončank bo drugičkrat kaščo bolj zapiral kot dosedaj. — Jožef Jarc iz Vrbovca je šel 15. t. m. ob 10. uri zvečer iz mlina iz Žužemberka.

Na poti od Žužemberka v Dobrnič pri »Boncam borštu« zasliši dva strela, takoj nato stopita k njemu dva visoka neznana moža in zahtevata od njega denar ter mu grozita z revolverjem. Jarc brez orožja je takoj dal denarnico s 7 kronami, nakar sta mu lopova vrgla prazno denarnico nazaj. Jarc je ves trd od strahu le malo živ prišel na Dobrovo, kjer je prenočil. Drugi dan je naznanil to orožnikom, ki pridno zasledujejo lopove. Zadnji čas se vidi več sumljivih ljudi v našem kraju.

d Javor pod Ljubljano. Na sv. Ane nedeljo t. j. 26. julija bo blagoslovljen nov kip sv. Ane za tron velikega oltarja. Ta dan bo v Javorju dvojna služba božja, zjutraj ob 6. in 10. uri.

d Loški potok. V zadnjih tednih je zaživela naša dolina novo gibanje na političnem polju. Občinske volitve so pred durmi. Zahotelo se zopet nekaterim glavam, da bi si naredili krono občinskih gospodarjev, ki jim je bila izbita v zadnjih letih, tako neusmiljeno. Nič jim ni prav tako življenje, kot ga imajo sedaj, ko v javnosti politično sploh nič ne pomenjajo. Ko vidijo, da ne gre očito nič, pa rujejo natihome in lovijo na vse načine, če bi se ne vjel kak nezaveden gimpel, in se spozabi tako daleč, da bi postal njihov volilec. Franc Kranjc, mlad krčmar, trgovec, kako bi se mu pristojala še županska zvezda. Hudomušni pripovedujejo, da je zato Franc Kranjc postal v zadnjih dneh tako radodaren, kot nikoli. Franc Kranjec upa! — Pri volitvah naj pridejo do volje oni, ki se pehajo tako krvavo za svoje »voditelje« in visoko liberalno stvar. N. pr. Janez Bahič, neustrašeni boritelj, ki prevaža zastonj liberalno mladež na burne shode, vneti Hočevar, ki iz Sodražice dovažajo liberalno učenost. France Kapčev, smehljajoč mali Gornik — kaka hvaležna lista! In tam v Retjah nova truma. Novi voditelj K. Ljubljana v Rebri, vzor nesebičnega gospodarja; pa naši razsodni Milaeli! Pa še F. Ložan, tihi delavec in Jurček Piskrovez! Oh koliko moči! Tako se zbirajo in pišejo in upajo! Vsaj up jim pustimo, dokler ne padejo zopet v graben, ti talenti in skrite moči, ki največ koristijo narodu s tem, da ostanejo skriti za našo javnost.

d Loški potok. Občinske volitve so tu! Z najlažjim srcem stopa sedanji odbor pred vso javnost in volilce! Račun je najlažji. Može S. L. S. so visoko dvignili gospodarstvo naše občine tekom zadnjih pet let. Delalo se je veliko, kot dolgo ne prej. Kjer se je dalo kaj uiniti za blagor občine, se je storilo. Krasno naštejemo delo S. L. S. pod županom g. Gregoričem in županom g. Debeljakom. Uredila se je policijska ura, kar se občine priznava, da je velikanska korist za naše prebivalstvo. Kdo je nagajal? Liberalni oštirji! Uredilo se je premoženje v gasilni brambi! Kdo je godrnjal, nasprotoval — oni, ki so zavozili! Liberalci! Uredila se je shramba za gasilno orodje! Kdo je oviral? Liberalci! Uravnalo se je važno

vprašanje, kdo bo rabil obč. škarpo, ki jo je sezidala občina? Skupne lasti ne sme eden uživati — tako je rekel obč. odbor! Kdo krši naredbo, ki je edino pravična? Občeznana! Napravila se je pot na Tabor z lepim drevoredom. Po liberalnem načrtu bi stala 900 kron — po delu S. L. S. je stala občino 50 kron. In kdo ne hvali lepe ceste, ki bo kras naše doline, ko se razraste drevored! Godrnjali so liberalci, ko so ljudje sami prostovoljno dajali za to cesto, hoteli so klicati na pomoč celo glavarstvo. Popravljala se je meznarija, organistovo stanovanje, šola, občinska hiša, nabavilo nove cevi za brizgalno, izboljšati je bilo treba opravo v občinski hiši in drugo. Kje vzeti denarja? Liberalci so dejali: Na kmeta dajmo! Obč. doklado dvignite! S. L. S. je pa rekla: Kmet ima bremena zadosti, naj oni plačajo, ki radi sami denar izdajo, in dvignila se je naklada na pivo. »Kmeta, delavca varujmo«, to je in bo geslo S. L. S. In glej! Odkar je prišla na krmilo S. L. S., se je vsako leto znižala obč. doklada, danes je že tako nizka, kot davno ne! Gospodarstvo je urejeno tako, da se bo prihodnje leto še bolj znižalo, to je že danes gotovo. Liberalci so bili tudi zmirom na delu: Njih delo je bilo in je: izpodkopati ugled S. L. S., da bi zlezli na vrh, njim je vedno ljudski blagor deveta briga, vse pa njihova čast. Še nekaj! Ureditve preskrbovanja ubogih v Travniku! Vzorno je vse to izpeljala S. L. S. Kdo je najbolj oviral? Liberalci! Vsak korak S. L. S. v obč. odboru je bil posvečen delu za naše ljudstvo. O tem se je prepričal vsak in se lahko še bolj danes. In poslovanje! Dež. odbor je s poslovanjem bil vedno zadovoljen, visok vladni uradnik se je pri pregledovanju izrazil, da se čudi, kako je ta občina dobro urejena. Nikake napake! Volilci! Komu hoste zapali občino naprej. Ali onim, ki kriče in se bahajo, a store nič drugega kot sebi čast; ali onim, ki molče in delajo za vaš blagor! Bodite pravični in dajte poštenju čast in priznanje; bahaštvo in razne napete in nadute širokoustneže pa poženite v kot in zapeček, kjer naj naprej cepijo dlako in godrnjajo, tam ne škodi to nikomur. Volilci! Nikdo naj se ne spozabi, da bi omadeževal svoj volilni listič z liberalnim imenom. Naj se Loški potok pokaže kot se je v preteklih petih letih odločno za S. L. S. Pri nas ni prostora za liberalno škodljivost!

d Loški potok. Malo je občin na Dolenjskem, kjer bi se od dežele in države izdalo v podrobnem toli raznovrstne podpore kot ravno za našo. V zadnjem času se vrše važna dela, ki bodo trajne koristi. Zavedati pa se mora vsak volilec, da vsako delo, ki se vrši od te ali druge strani, ne uspeva, če je občina nasprotna. Naš obč. odbor je vsa dela ne le podpiral, ampak vedno navdušen pospeševal in bodril. Če bi bil nasproten on, bi padla marsikatera prošnja v vodo. Začeta dela in nameravana so taka, da bodo koristila celi občini, ali pa nekaj tej nekaj drugi vasi.

Malilog dobi svoje, Retje svoje, Travniki tri reči, Šegova vas, Srednja vas, Hrib je dobi in so še nova dela v načrtu. Občina je dobila 500 K podpore za šolo, 500 K za gasilno orodje. Vsaka vas je udeležena. Če bi bil nasproten občinski odbor, izjavljamo, da bi bilo vsako delo nemogoče. Veliko prošelj je uslišanih in ugodenih, in da ni vse pospeševal občinski odbor, bi se toliko ne dobilo. Belavoda je sama nasprotovala, zato sama trpi, ker je verjela raznim prebahlatim voditeljem. Če pa pride občinski odbor v liberalne roke, je jasno, da bodo naši poslanci in naš deželni odbor najmanj želeli priti v stik z liberalnim materialom. Posledice so jasne za celo dolino. Volilci, premislite! Še nekaj. Pri vseh delih v občino korist so nasprotovali liberalci. Kako so Belovodarji zapeljani, je znano. Ko se je šlo za prošnjo za podporo občinski cesti Travniki—Prezid, so liberalci kot Bambič, Špelčev in drugi zahtevali, da se ne sme prositi. Dobilo se je 500 K. Šlo je za podporo za kal na Hribu. Liberalci je prošnjo zasmehovali; dobilo se je 300 K. Kaj so delali liberalci za cesto Malilog! Šlo je za napajališče Zakotek. Kdo je nasprotoval? Dobilo se je 70 odstotkov državne in deželne podpore! Delalo se je za napajališče pri Belivodi. Pred leti se je delalo, da se vpeljejo delavske knjižice za Hrvatarje. Liberalci je nasprotoval. Učinili niso nič, ker so brez moči! Vprašanje je, če bi bili ti ljudje na krmilu občine! Zavrli bi bili vse delo s svojim povsod razdirajočim duhom in smradom. Resno vprašanje je! Če hočemo, da se kaj doseže za dolino od dežele in države, volimo može S. L. S. Ta stranka je v moči v deželi in pri državi veliko zamore, liberalna je povsod v smeteh! Ne gre le za osebe, gre za važne koristi za celo dolino. Zdaj je trenutek! Volite vsi može S. L. S.

d Loški potok. Podobčina Retje je dobila za občinsko ubogo Ano Benčina, ki je v hiralnici, 100 K podpore po sredičevanju poslanca Škulja od visokega deželnega odbora.

d Dolenja vas. Po 22 letih bomo obhajali v nedeljo izredno slovesnost nove maše. Daroval jo bo rojak č. g. P. Solan Cimerman iz reda oo. frančiškanov.

d Mirna peč. V Gornjem Globodolu pri Mirni peči je bila ukradena zlata ura, zistem »Illinois-Compagnie« z dvojnim pokrovom na notranji strani pokrova vžgana. Vredna 160 K in dve denarnici, v vrednosti 17 K. Pred nakupom se svari. — Kdor bi pa mogel podat natančnejše podatke o njej pri uredništvu »Domoljuba«, dobi primereno nagrado!

d Popotnik iz Mirnske doline. Več nesreč iz zadnjega časa imam sporočiti. Ignacij Gospodarič, posestnik v Praprofah, župnije St. Rupert, si je izpahnul levo roko v rami, ker je padel s senenega voza. — Martin Novljan, hlapec v St. Janžu, je padel s črešnje in si hudo pretresel zgornji život. — Janez Zonta, posetnikov sin, tudi iz St. Jan-

ža, je nakladal seno, padel z voza ter si izpahnul desno roko v lehtu. — Fran. Novak, 10 let star, posetnikov sin iz Stare gore pri Mirni, je v nedeljo zjutraj po prvi maši hitel črešnje obirati. Pri tem stopi na trohnelo presekano vejo, ki so ulomi, on pade s črešnje in si zlomi obe roki. Drage so bile te črešnje. Na semenj sv. Marjete popoldne ob 3. uri je v Trebnjem treščilo v Zupančičevo usnjarno. Nastali ogenj so hitro pogasili. Strela je omamila tudi nekega usnjarskega pomočnika, ki pa je ostal še živ. — Tudi na Cirkniku pri St. Rupertu je strela užgala, pa so hitro pogasili. — Še nekaj veselega. V Mokronogu je obhajal svojo novo mašo g. Jakob Mejak iz goriške škofije. Peli so pri maši prav izborni domači pevci. Popoldne so ga počastili mnogi sosednji gospodje duhovniki. Čestitam mu s pota.

d Stari Kot. Na sv. Petra in Pavla je bilo, ko je oživela spet naša cerkva naše vasi in se napolnila ravan pod staro lipo poleg naše cerkvice. Prišel je bil naš stari prijatelj dež. poslanec č. g. K. Škulj in več naših novih znancev iz Loškega potoka. Po stari navadi smo šli v cerkev, kjer je g. Škulj imel bodrilen cerkven govor, na to pa pete litanije. Iz cerkve pa pod lipo na shod. Zbralo se je vse skoro do zadnjega iz Staroga in Novega Kota v cerkvi in nato vse na shodu. Predsedoval mu je g. Val. Turk. Dež. poslanec g. Škulj oriše v poljudnem govoru delo naših posilancev v dež. zboru — šolski zakon, razloži deloma že obstoječi cestni zakon in ureditev deželnih denarnih zadev, po katerih se je tudi nam davek uredil. Omenja tudi delo liberalcev, ki dejansko nikdar niso in ne bodo ljubili trepčega kmeta in delavca. Nato obravnava domače zadeve in potrebe, posebno našo cesto. Zanimivo nam na dejstvih pokaže, kako z nami delajo posebno v tej točki naši Kočevci; še Hrvatje naši sosedje gredo nam več na roko nego oni, ki so poklicani, da skrbijo tudi za nas. Poznamo delo g. poslanca v tej točki, ki se trudi že štiri leta, njemu zaupamo, da se enkrat izvrši tudi to delo, ki je za naše vasi naravnost življenske važnosti. Naravnost pretresljiv pa je bil nadaljni del shoda, ko nam je g. poslanec v pretresujočih besedah slikal umor prestolonaslednika in blage njegove soproge, vsa množica se je odkrila in ihtje molila za visoka blagopokojnika, izrazila se je največja udanost cesarski hiši. Prelepi shod se je zaključil z izjavo zaupanja in zahvale poslancem S. L. S., ter navzočemu g. Škulju za njegov trud in skrb za naše do zadnjih let tako zapuščene kraje.

d Šmarjeta. Nimam navade odgovarjati na napade »Slov. Naroda« ali »Dana«, ker lažljivost teh listov je itak vsak pošten človek pozna. Da bo pa svet še bolj prepričan v podlosti liberalcev, priobčim tu laži, katere je priobčil »Slov. Narod« dne 11. julija v št. 157. Dopisnik, ki pa ni iz Šmarješke fare, pravi, da sem napovedal »Sveto vojsko« gostilničarjem na ta način, da

od vsakega botra in vsakega ženina zahtevam kavcijo 20 K v znesku, katero mora boter ali ženin položiti župniku v roke in se zavezati, da po končanem cerkvenem obredu, torej po krstu ali poroki gotovo ne bo šel v nobeno gostilno. Če bi pa šel, piše dalje, zapade kavcija in »grešnika« javna obsodba, botra pa zadene še ta kazen, da se ga v bodoče odkloni za botra. Posebno nekega vpokojenega uradnika ta »božji namestnik« ne more videti. Ker mu ne more preblizu, se je sklenil maščevati nad otrokom. Že kaplan je v šoli enkrat zasledil, da je otrok deklica nedostojno oblečen! in ker dela pohujšanje, mora ven iz šole. Župnik pa se je odločil še za bolj radikalno sredstvo. Ko je neko nedeljo deklica z drugimi otroki prišla k službi božji, jo je župnik pričo cele cerkve spodil iz cerkve, pri čemur je ubogega otroka obsipal z najostudnejšimi psovki. Baje se je to zgodilo ob priliki, ko so šolski otroci imeli prvo sv. obhajilo. — Podpisana izjavljava, da je res, da se je zahtevalo pred leti 20 K kavcije, da ne gredo v gostilno od tistih, ki so hoteli imeti s l o v e s n o družbeno poroko, od drugega pa nobenega. Toda tudi od družbenih nevest in ženinov se že zdavno ni več zahtevalo, ker so ljudje sami spoznali, da je to bolj pametno kot po gostilnah brez potrebe zapravljati. Sicer je pa dopis od začetka do konca izmišljen, laž in obrekovanje. Kdor dokaže, da mora vsak boter ali ženin položiti kavcijo v roke župniku, da ne bo šel v gostilno, ali, da je župnik kdaj kakega botra odklonil, ker je šel po krstu v gostilno, ali, da je moral kak otrok iz šole zaradi pohujšljive obleke, ali, da je župnik kakega otroka izpodil iz cerkve in še opsoval, dobi od naju podpisanih 500 K. Liberalci in liberalni gostilničarji, ki točite solze nad izgubljenim dobičkom, ki so ga vam donášali svatje in botri, na noge! Če pa tega ne storite, ostanete lažniki in obrekovalci, od katerih se mora količkaj pošten človek proč obrniti. — Šmarjeta, dne 18. julija 1914. — A. Zaman, župnik, Fr. Perko, kaplan.

d Škocijan pri Mokronogu. — Kdo bo jokal za očetom Činkoletom, kadar bo odžupanil? Pota, pa vrane, pa Resnik. — Kdo postane Durjavatov zet? Liberalca noče. Prej je bil pošten fantiček najboljši: Zaveden, napreden, ponosen. V »Slov. Domu« je pisal, kar je Durjava hotel. Zdaj, ko se je začel ženiti pri Francki, je nagnal Peter Franciko po svetu, poštenega pa iz hiše. O hvaležnost!

d St. Peter pri Novem mestu. Na gradu Otočec je umrla dne 18. t. m. Katinika grofica Margheri v 51 letu starosti. Pokopal jo je minuli ponedeljek v rodbinski grobnici v St. Petru novomeški gospod proš. Pogreb je oskrbel Dobrletov pogrebni zavod iz Ljubljane. — Naša dva liberalna gostilničarja sta razburjena, kaj se je njima neki pripetilo? Užaljena sta; globoko užaljena. Pomislite: župan se jih upa predse poklicati; pa še kazno-

vati se jih upa! Od županstva morata romati na okrajno glavarstvo. Povsod slišita isti nauk: če hočeta še naprej dudlati na harmoniko in škripati na gramofon, morata dobiti od župana za to dovoljenje, pa tudi nekaj kronc modara odriniti v občinsko blagajno... Neudano poslušata in mrmrata: »Že od leta 1909. se ni v naši občini zaprosilo nobeno tako privoljenje, se ni plačala nobena taka taksa. Pa zdaj...? Da, da. Zdaj pa zdaj! Da vsaka stvar samo en čas trpi, je vedel še Ribenčan, ki je Francoza zibal. Tudi naš Jarc in naš Žura si bosta morala zapomniti, da nista bila kaznovana le raditega, ker sta imela v gostilni godbo 29. junija, torej na tisti dan, ko je vsa fara ob žalostni novici ihtela in liberalno surovost obsojala, namreč da sta bila kaznovana in bosta vselej, kadar bosta brez privoljenja prirejala godbo in ples. Pa še več se bosta morala zapomniti! Poučili jih bodo, da tudi za njiju, — zlasti še za otoškega gostilničarja — velja policijska ura. Varuhi obrtno-policijskega reda bodo poskrbeli, da bo v tem pogledu drugače nego je bilo. Kaj čuda, če marsikje starši prejkajeno noč, ko se mladi fantje ob zori žganja pijani vračajo domov! Otoški gostilničar se bo morda sčasoma tudi privadil, da ne bo svoje pristnoliberalne nature skrival pod tujo odejo. Ta mož se sramuje zaradi naših poštenih ljudi, ki nosijo k njemu v mlin, na svoje ime naročiti grdi »Slovenski Dom«. Kaj naredi? Naroči si umazanijo na tuj naslov. Nek Komatar iz šmarješke fare je bil tri tedne na otoški žagi kot žagar. Odšel je že pred meseci stran. Otoški gostilničar in mlinar naroči »Slov. Dom« na Komatarjev naslov. Tako skruni ime poštenega moža, da bi sebe pred ljudmi lepega delal. Pa to slepomišljenje ne bo dolgo trpelo.

d Šentjanž. Naš Johan je imel zadnjo nedeljo po dr. Lampetovem shodu — shod v svoji lastni hiši. Vpil in proklinjal je na tak način klerikalce in duhovnike, da se je studilo še nekaterim bolj treznim liberalcem. Sploh je njegovo obnašanje podobno bolj zmešani glavi, kakor pametnemu človeku. Nekateri, ki poznajo njegove »štikelce« pravijo, da tolaži na ta način vest. Bog zna — morda je pa vendar-le res. Čudimo se pa, da poslušajo te surovosti in podivjanosti s toliko radostjo c. kr. orožniki in ljudski učitelji. Ali jim zares tako ugajajo? Upamo pa, da so vendar toliko olikani, da bodo tako surovost v nadaljnjem prezirali. Zlasti pričakujemo to z vso resnostjo od vzgojiteljev naše mladine. — Prijatelj pa je bil pri sv. maši za prestolonaslednikom in se je to pomotoma vrnilo v naš list.

d Žužemberk. Pretečeni teden je umrl zasebnik Ivan Kuntarič 68 let star. Pri Sv. Križu pri Kostanjevici pa njegov brat Jakob Kuntarič čez 70 let star.

Notranjske novice

n Iz Drenovega griča se poroča: Hčerka Njegove c. in kr. Visokosti pokojnega nadvojvode Frana Ferdinanda in njegove visoke soproge vojvodinje Zofije Hohenberg se je tukajšnji šolski mladini lastnoročno zahvalila za izraz sožalja povodom prebridke izgube njenih presvetlih staršev.

n Rakek. V nedeljo dne 19. t. m. popoldne se je vršil na Rakeku dobro obiskan shod. Govorili so: državni poslanec dr. Lovro Pogačnik, o sarajevskem umoru in deželni dokladih. Poslanec Gostinčar, o političnih razmerah, državnem proračunu in o škodljivosti liberalcev. Gosp. cerkniški kaplan Kanduč, o kmečki organizaciji in posojilništvu, s posebnim ozirom na domače razmere. Gosp. Beričič, o domačih občinskih razmerah in gospodarstvu. Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili govornikom in burno odobravalni izvajanja. Konečno je shod z navdušenjem sklenil zaupnico S. L. S., na kar je predsednik shoda g. Beričič shod zaključil. V občini Rakek, je sicer zasajenih še precej liberalnih posestnikov in soc. demokratov, ki v slepoti tavajo za največjimi in najgrjimi škodljivci ljudskih koristi. Pričakovati je, da se bode polagamo zdani- lo tudi v glavah teh zaslepljenih in zastraževanih revčkov. Vsak pameten in razumen človek se ogiba kuge in stori vse, da se onemogoči razširjanje, ker ve, da je sicer v nevarnosti lastnega pogina. Naj se ogiba vsak razumen, pameten, trezen in za napredek ljudstva vnet človek, tudi liberalne in soc. demokratične kuge, ki duševno in gospodarsko zastruplja naše ljudstvo! Naj se ne pozabi, da je S. L. S. zaježila z združništvom in posebno posojilništvom, preje cvetoče liberalno oderuštvo! Tudi se ne sme pozabiti, da je zdravju čisti zrak nujno potreben in da je treba vsled tega odpraviti vsako nesnago. Pojdimo in storimo to tudi nasproti brezverskim in brezdomovinskim liberalcem in soc. demokratom.

n Iz Trnovega na Notranjskem. Zadnji »Domoljub« poroča, da se je propadli kandidat liberalne stranke Urbančič zmotil, ko je pri svoji mlekar- ni izplačeval strankam, da je zamenjal stotake za desetake. Pripomnimo naj, da je v »Domoljubu« tiskana napaka. Urbančič je dal štirinajstim, ne štiriindvajsetim strankam bankovce po sto kron namesto po dvajset kron. Pristavljamo le še, da je svojim pristašem povedal tudi vzrok, zakaj je to storil: »ker so ga farji zmotili«.

n Vič. Romarjem, ki so se zglastili za izlet na Trsat, sporočamo sledeči zdaj določeni spored: Posebni vlak bo odhajal iz Ljubljane z južnega kolodvora v soboto dne 25. julija popoldne ob 2. uri 45 minut. Torej vsaj ob pol tretji uri naj bodo vsi že na kolodvoru z tiskli.

ki so jih dobili pri zglastvi. Na Brezovico bo prišel vlak ob 2. uri 56 minut, v Logatec ob 3. uri 31 minut. Po pridu na Trsat bo govor in litanije. Drugo jutro, t. j. 26. julija ob 9. uri dopoldne bomo na posebnem parobrodu poskusili morskno vožnjo proti Opatiji, Lovranu in nazaj v Reko. Iz Reke bo šel vlak ob 12. uri 30 minut popoldne. Ob 2. uri 41 minut se bomo vstavili v Postojno, kjer bomo ostali do 7. ure 30 minut. Ob 8. uri bomo v Logatcu, ob 8. uri 35 minut na Brezovici in ob 8. uri 47 minut že v Ljubljani. Uprava železnic nam je prav ugodno razvrstila spored tako glede odhoda in prihoda, da bodo izletniki 26. julija zvečer lahko že vsak na svojem domu.

Iz raznih krajev

Zedinjene države. Pickens W. V. 29. junija 1914. Iz vse širne Amerike prihajajo slaba poročila. Tovarne malo delajo. Rudokopi tudi večinoma ne, tako da je na tisoče delavcev brez dela. Tudi z našim delom v gozdu se ne morem nič pohvaliti. Delo v gozdu se že dobi, ali bolj za malo plačo. Vsak delodajalec se ozira na to, da ima delavcev za vsako plačo, kolikor hoče. Upamo pa vendar na boljše čase, ker so se delavske razmere v tem mesecu precej zboljšale. Pa vseeno, ako človek previdno ravna z denarjem, že nekaj ostane. Ali žalibog, preveč delavci zapravijo s to nesrečno pijačo. Alkohol gospodari vscpovsod. Ali gorje pijancem po 1. juliju. V tej deželi ne bo smela priti nobena opojna pijača več na dan. Na drugi način bo tudi dobro zanje, potem si bo že vsak nekaj prihranil.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez kaknega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Sleckenplerd - lilično mlečno mlo

BERGMANN & CO., Tešna ob Labi
je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno
negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice.
Dobi se povsod & 80 vin. 745

Društveni vestnik

BRATJE ORLI!

Dne 26. julija vsi v Trbovlje k blagoslovljenju nove orlovske zastave bratskega odseka v Trbovljah.

V nobenem kraju ni orlovska organizacija v tako vročem boju za obstanek kakor ravno v Trbovljah. Zato bi bila dolžnost orlovske organizacije, da manifestira v najčistnejšem številu od vseh krajev slovenske zemlje. Vabijo se vsi poslanci vse S. L. S. iz Kranjske, Štajerske in Koroške, da kot govorniki proslavijo slovesnost mladeniške organizacije, da se skupno navdušimo za sveto stvar, in vsi ljubi gostje, predvsem velečenjene dame pridejo v narodnih nošah, da se skupno mogočno povzdigne katoliška ideja v Trbovljah.

Spored:

1. Ob 9. uri zjutraj sprejem gostov na kolodvoru.
2. Pozdrav društev na trgu pred cerkvijo
3. Blagoslovljenje nove zastave in sv. maša na prostem s cerkvenim govorom (g. dr. Korošec).
4. Slavnostno zborovanje.
5. Manifestacijski obhod.
6. Kosilo po določenih gostilnah.
7. Ob pol treh popoldne večernice.
8. Ob treh popoldne javna telovadba.
9. Ljudska veselica s srečolovom.

Vsa društva z zastavami! Vse, kar krščansko čuti, v Trbovlje! V sedanjih resnih časih je nam skupno delo najbolj potrebno, kar se naj ravno ta dan posebno pokaže!

Avtomobilna vožnja z zmernimi cenami na razpolago.

Posebno se vabijo visoko- in srednješolske krščanske organizacije.

Okrožje Orla v Šmarju pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 26. t. m. velik mladeniški tabor na Magdalenski gori pri Šmarju in javno telovadbo v Šmarju. Prireditelj obeta biti lepa manifestacija orlovske misli, zato vabimo vse okoličane, naj se prireditve polnoštevilno udeležijo. Na taboru govori deželni poslanec dr. Vladimir Pegan. V nedeljo torej, če bo nebo milo, na svidenje v Šmarju.

»Sveta vojska«, protialkoholna zveza v Ljubljani, rabi v svrhu izpopolnitve svoje javne knjižnice sledeče zvezke »Piščalke«: Letnik I., št. 7., 8., 9., 10., 11. in 12.; letnik II., št. 7., 11. in 12. Kdor bi hotel imenovane zvezke »Piščalke« odstopiti, naj jih z računom dopošlje »Sveti vojski« v Ljubljano.

Ribnica. Shod, ki ga je priredila tukajšnja Dekliška zveza pri Novi Štifti, se je bil razvil v prelep dekliski tabor. Udeležba je bila proti vsem pričakovanjem velika, udeležene so bile zlasti naše dekliske Marijine družbe, De-

kliške zveze iz Ribnice in Loškega potoka z znaki; zastopana je bila Dekliška zveza iz Cerknice, veliko deklet in žena iz cele dekanije, posebno iz Ribnice, Sodražice, Dolenje vasi, Loškega potoka, Gora itd. Prireditelj se je pričela z lepim govorom preč. g. dekana A. Skubica v cerkvi, kjer je kazal na po krščanstvu dvignjeno ženo posebno po sv. čistosti. Po govoru pete litanije, pela jih je cela cerkev. Nato shod pod starodavnimi lipami. Otvoril ga je v imenu prirediteljev deželni poslanec č. g. K. Škulj. Očrta cilj in nalogo shoda tega in vseh bodočih ženskih in dekliskih shodov: Poglobljenje verske misli, okrepitev narodne ljubezni, izobrazba in napredek žen in deklet na izobraževalnem in gospodarskem polju. V predsedstvo se volita preč. g. A. Skubic ter učitelj v Ribnici g. R. Pečjak. Prvi govornik slavn organizator štajerske mladine preč. g. dr. Hohnjec v zanimivem govoru oriše pomen ženske izven domače hiše, na izobraževalnem skupnem delu, na narodnem polju in v društvenem življenju. Pozivljal je dekleta k skupnemu drštvenemu delu sebi in narodu v blagor. Zanimiv govor je bil sprejet z veliko hvaležnostjo. Želimo g. govorniku še na naše shode! Nato govori deželni poslanec g. Škulj o važnosti prave narodne ljubezni, nje pomen in ljubezen do domače grude. V gniljivih besedah riše vzroke, ki nas kličijo k tej ljubezni, mestoma je govor izvabljal mlogim solze posebno o ljubezni do grude, ki hrani naše najsvetejše svetinje: spemine na našo mladost in kosti naših dedov in očetov. Ognjeviti govor je zaključilo burno odobravanje. Premalo je bilo časa, da bi prišli vsi govorniki na vrsto. Vmes so se glasile milo lepe domoljubne in dekliske pesmi dekliskega pevskega zbora ribniške Dekliške zveze pod vodstvom vrlega učitelja g. Pečjaka. »Toliko zbranih deklet in žen pa še ni bilo pri Novi Štifti,« so zatrjevali stari poznavalci slavne naše Nove Štife. Bil je to prvi shod, ko se je zbralo ženstvo izven cerkve. Veličasten je bil. Shod je pozdravil v bodrilnih besedah ravnatelj družbe sv. Mohorja v Celovcu. Pozdravljalo ga je v srcu pa tudi veliko število naših deklet in žena, vesele, da so enkrat prišle tudi one do upoštevanja pri našem velikem organizacijskem delu. Veseli smo ga tudi mi; naj bi ta shod poživil že obstoječe Dekliške zveze in naše »Slovenske Straže«, dal vnaša za nove, vnašamo pa še za nadaljnje tako lepe in koristne shode za dekleta in žene.

Dobre knjige

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberg, z mnogimi slikami. Cena 70 vin.,

po pošti 80 vin. — Knjižica obsega najnatančnejši popis strašnega zločina, ki je na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom iztrgal iz naše srede ljubljene prestolonaslednika ter njegovo zvesto družico in do dna pretresel srca vsega čutečega človeštva. Kar jeknila je vsaka duša bolesti in prvotno osupljenje se je umaknilo strašni jezi nad zločin in njihovimi zavezniki, kajti vsak je čutil v srcu, da je padel prestolonaslednik, ki je ljubil vse narode avstrijske in bil posebno naklonjen Slovanom. Z njim je legla za dalj časa v grob tudi nada na lepšo narodno bodočnost, katero smo upravičeno videli zasigurano v pokojnem prestolonasledniku. S Fran Ferdinandom je padel mož globoke vere in živega katoliškega prepričanja, pa tudi mož jasnega pogleda in krepke volje, ki je zasnoval velike načrte, po katerih je hotel preosnovati Avstrijo, ki naj postane mogočna pa tudi srečna mati srečnih narodov. Kdo ve, če vsane še kdaj tak mož? — Navedena knjiga, ki vse to podrobno opisuje, ima silno nizko ceno (70 vin) in nudi nad 40 lepih slik iz prestolonaslednikovega javnega in družinskega življenja, posebno iz njegovih zadnjih dni pred odhodom v Bosno in v Bosni sami. Vsak veren Slovenec naj si nabavi knjižico, katero bo bral z izrednim zanimanjem, potem naj jo pa shranji za spomin na tega velikega moža.

Album slik iz življenja pokojnega prestolonaslednika in njegove družine. Zbirka 16 krasnih slik, ki se dajo odločiti in porabiti kot razglednice ali pa se v celoti lahko hranijo kot lep spomin. Cena tega krasnega albuma je izredno nizka in znaša samo 1 K, tako da stane torej posamezna slika samo 6 vin. Vsaka slika odnosno razgledanica je umetniško dovršena ter po svoji izvršitvi daleč presega vse podobne slike, kar jih je dosedaj izšlo. Slike združene v tem albumu, predložujejo najznačilnejše dogodke iz življenja pokojnega prestolonaslednika, iz katerih je posebno razviden njegov ljudomilni značaj, moška moč ter skrb do lastne družine in vseh narodov velike avstrijske domovine. Ta krasni album se dobi in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Vesele povesti, katere prinaša tretji zvezek Grafenauerjeve »Zbirke slovenskih povesti«, so prav lepe, kratkočasne in poučne. Zvezek obsega tri povesti in sicer: Jaklič: »Za možem«, ki prav šegavo pripoveduje, kako se je treba dekletom obnašati, da ne dobe moža; seveda se razbere iz povesti tudi obraten nauk, kako se mu prikupijo; Jaklič: »V pustiv je šla«, ki vzpodbuja do medsebojne prizanesljivosti med zakonskimi, ter Jurčičevo povest: »Pravda med bratoma«, ki je zajeta iz pisateljeve ožje domovine in slika, kako se radi malenkostnega vzroka sprema mlajši in starejši brat ter kako se po posredovanju ljudomilnega sodnika in po svojih dobrih srcih zopet sprijaznita. Vse tri povesti kažejo kos domačega

življenja v veseli luči in so res polne pravega ljudskega humorja. Vsak sešitek »Zbirke slovenskih povesti« stane samo 60 vin. Preje so izšla v prvem zvezku Ogrinčeva povest »Vojnimir«, v drugem pa Fran Erjavčeve povesti »Hudo brezdnos«, »Ni vse zlato, kar se svetli«, »Izgubljen mož«, »Ena noč na Kuunu«, »Mravlja«. Spričo izredno nizke cene 30 vin. za vsak sešitek bo postala ta zbirka najpoljudnejše čtivo v slovenskem slovstvu. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Nov veliki zemljevid balkanskih držav s starimi in novimi mejami. Cena 2 K. — Kar poznamo zemljevidov balkanskega polotoka je gotovo ta najlepši med vsemi in nam bo, če zasledujemo dogodke v Albaniji in drugih državah na Balkanu najboljše služil. Zemljevid podaja balkanske države v novih mejah, ki jim je jih začrtala mirovna pogodba v Bukarešti. Ker so pa vrisane tudi stare meje je iz zemljevida jasno razvidno, koliko dežel si je pridobila vsaka posamezna država v zadnji balkanski vojski in kako majhen košček Evrope je še ostalo pod turškim gospodstvom. Zemljevid stane 2 K. Oni pa, ki naroče celotno knjigo »Vojska na Balkanu«, dobe ta krasen zemljevid brezplačno. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Narodno romanje v Lurd

pod duhovnim vodstvom gosp. Ant. Hribarja, župnika na Zalem Logu pr. Železnikih

s posebnim vlakom

Začetek romanja dne 19. avgusta.

Romarski skupini potujeta: Ljubljana, Ponteba, Verona, Milan, Vintemille, Marseilles, Lurd, Lyon, Gent, Maria Einsiedeln, Inomost, Ljubljana. 1948

Vožnja stane iz Ljubljane in nazaj v Ljubljano: I. K 540.—, II. K 390.—, III. K 250.—.

V teh vplačili je zapopadna vožnja, hrana, prenočišče, vodstvo in napitnina. Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. Hribarju, župniku v Zalem Logu pri Železnikih in pri gosp. Lamb. Mally, trgovcu, Medija-izlake pri Zagorju.

Romanje v Lurd. Z czirom na to, da so pripravljalnemu odboru za napovedano narodno romanje v Lurd došle z mnogih strani želje, naj bi se odhod preložil na 19. avgusta, ker je ta čas mnogo ugodnejši, in z ozirom na dejstvo, da dospe dne 18. avgusta v Lurd veliki francoski narodni romarski vlak, in so francoska železniška ravnatelstva istotako prosila, naj se odhod preloži za teden dni, je odbor končno sklenil, da odpotujejo romarji iz Ljubljane dne 19. avgusta. To naj interesnejše blagohotno vzamejo na znanje.

Zahvala! Podpisani se čuti tem potom dolžnega javno se zahvaliti edinemu domačemu zavodu „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani“. Takoj drugi dan po požaru se je škoda ocenila in kmalu nato brez vsakega odbitka izplačala. Zaradi tega je moja dolžnost, ta zavod posebno priporočati. Proč od tujih zavodov! Svoji k svojim!

Zg. Brnik pri Cerkijah, 8. julija 1914.

2318

Pogorelec: Anton Znidar.

Priči:

Matevž Logar,
usnjar.Janez Oblak,
posestnik.

Prava človeška sreča je zdravje in veselo srce. Tako pravi nemški pesnik Herder. Kdor hoče ta božji dar doseči, ta naj skrbi predvsem za vskađanje redno odvajanje. S tem, da »Hunyadi Janos«-grenčica telo krepi, duh osveži in razvedri, prinese marsikomu dolgo pogrešano življensko srečo. Neki vseučiliški profesor v Berlinu, ki je predaval o grenčici »Hunyadi Janos«, je dejal na koncu govora: »Posebno jo odlikuje to, da vedno hitro in zanesljivo učinkuje in da tudi po daljši rabi ne povzroči nikakega motenja pri prebavi. To lahko dokažem v popolnem obsegu vsled skušenj, ki sem jih opazil pri sebi.« — 70 —

Za varstvo bralcev

se nikdar ne utrudimo opozarjati na mnoge ničvredne ponaredbe, ki jih brezvestni ljudje dandanes spravljajo v promet. Star je že dobri sloves in velika priljubljenost Fellerjevega blagodiščnega fluida iz rastlinskih esenc z oblastveno zavarovano znamko „Elza-fluid“, ki kakor znano in kakor vsak dan slišimo iz vrst mnogih učinkuje poživljajoče, krepi živce in mišice ter lajša bolečine.

Ravno tako pogosto, kakor Fellerjev fluid ponarejajo tudi preizkušeno, prebavo pospešujoče želodčno sredstvo, Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z oblastveno zavarovano znamko „Elza-kroglice“. Ker so se mnogi o dobrodejnosti preparatov sami prepričali in jih od mnogih bralcev slišali hvaliti, svetujemo, da se proti ponaredbam varujete tako, da naročite oboje naravnost pri E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 16 (Hrvatsko). Ducat Fellerjevega fluida za poskušnjo stane franko 5 kron Fellerjevih kroglic pa 6 škatljic 4 krone franko.

!! Agitirajte za „Domoljuba“ !!

Botri

ako hočete narediti svojim birmancem res veselje in dati spomin, jim kupite dobro uro in lepo verižico. Vse to dobite, kakortudilepeuhane prstane itd. po znižanih cenah pri dobro poznani tvrdki

F. ČUDEN, Ljubljana 249
Prešernova ul. 1.

!! Ilustrovan cenik brezplačno !!

Smešnice.

Preklic. Verbičev Luka misli v Ameriko iti, zato se od strica poslovi, rekoč: »Srečni bodite in dobro se imejte!« — Drug dan se pa skesa ter sklence doma ostati. Ker pa meni da je treba poslovilo preklicati, gre torej k stricu in reče: »Nič ne bodite srečni in nič dobro se ne imejte — jaz ostanem doma.«

Šolska modrosi. Profesor: »Kambiz je imel s svojim očetom Cirom nekaj skupnega, da sta namreč oba na različen način umrli.« — »Periklej je živel neprenehoma do leta 429.«

Dobro plačilo. Jožek: »Gospod, moj oče vas prosi, da mu posodite pet kron, — potlej se pa lahko drugo leto moj birmanski boter.«

V dvomu. Jaka: »Mina, ali bi hotela mene vzeti?« — Mina: »Hm, hm... to je težko. Če rečem da, za mene ne bo prav, če rečem ne, pa vam ne bo všeč.«

Dober svet. Gospod: »Mati, jaz moram reči, da je vaš Lipek prav poreden fant.« — Mati: »Pa je vendar moja edina sreča!« — Gospod: »Jaz vam svetujem to srečo za lase zgrabiti.«

Samogovor postopača. »Delo je zabela življenja — zato se mora zmerno uživati.«

Seveda. Gospa pesterni: »Ali pa znate tudi z otroci ravhati?« — Pesterna: »Menda ja, — saj sem bila sama nekaj otrok.«

SKRIVALNICA.

Tam gre pa gospodar, hitive! Kje?

BOGASTVO — BREME.

I.

Z labkoto pridobljeno bogastvo,

II.

če se prav na obrača,

III.

postane nadležno in težko breme.

Hitite, pomagajte si k sreči s takojšnjim naročilom turške srečke! Zrebanje se vrši že dne 1. avgusta in kdor ne hiti, zamudi priložnost v srečnem slučaju postati tega dne bogataš s 400.000 franki. — Pojasnila daje in naročila sprejema glasom današnjega oglasa za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 2.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 15. julija: 71. 75. 50. 87. 20.
Dunaj, 18. julija: 23. 73. 79. 19. 69.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 21. julija 1914.

Deželni pridelki:	Cena		Živila, meso	Cena	
	K	V		K	V
Pšenica	26	—	živa vaga:		
Rž	19	—	Goveda pitana	88	—
Ajda	24	—	lelela težka	98	—
ječmen	20	—	Teleta mala	90	—
Oves	16	—	Prešici	60	—
Proso belo	23	—	Koštruni	60	—
Proso rumeno	19	—			
Koruzna stara	16	—	Kuretnina in drugo:		
Koruzna nova	—	—	Maslo kuhano od		
Leča	24	—	K 2.0— do	240	—
Grah	—	—	Maslo surovo od		
Leneno seme	32	—	K 2.30— do	200	—
Graščica	—	—	Sianina sveža (špeli)	150	—
Domača detelja	—	—	Sianina prekajena	150	—
Fizol Ribnican	—	—	Mast svinjska	88	—
Fizol Prepelicar	—	—	Loj	7	—
Fizol Mandelion	—	—	Plašica 100 komadov	3	—
Cebula	5	—	Plašica	60	—
Krompir	—	—	Gočabi	—	—
Zelje sveže	—	—	Raca	—	—
Zelje kislo brez sode	8	—	Gos	—	—
Ryda gorenjska	1	50			
Ryda sveža	—	—	Kolonijalno blago		
Repakisla brez sode	—	—	na debelo:		
Brinje	—	—	Riz Rangon od		
Kumna	70	—	K 15— do	38	—
Oreh	85	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 26— do	80	—
Suhe hruške	—	—	Sladkor od K84— do	83	—
Suhe češpice	60	—	Petrolej	12	—
Ležice	—	—			
Zvild	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	8	—			
Slama	5	50			
Stelja	3	—			

Sedlarskega vajenca

sprejme takoj s hrano in stanovanjem po dogovoru. Starost 13 do 14 let. Fran Wisjan, Kolodvorska ulica št. 25, Ljubljana. 2363

Deklice iz poštenih krščanskih hiš se sprejmejo na stanovanje in hrano. Ponudbe na upravo „Domoljuba“ pod štev. 2243. 2243

Zaradi preureditve trgovine vse blago

10 procentov ceneje

Priporoča se (trdka R. WIDMAYER, pri „Solmen“, Ljubljana.

Proda se majhna, nova hiša

z vrtom, oddaljena tri četrt ure od Ljubljane pri Tržaški cesti v Podsmreki števil. 45, pri Dobrovi. Cena K 1600.—. 2378

Vajenca

poštenih starišev, ki ima veselje za klučavničarsko obrt, sprejme Anton Skrinjar, klučavničarski mojster, Sežana, Primorsko. 2379

KAVA
50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišča, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušanje K 10.— pošt. prosijo po povzetju. Pol kilogr. prvovrstnega finega čaja za 2 K pošlje: A. Saphir, izvoz kave in čaja, Tizabogdány 473.

Advokat
dr. Ferdo Černe

se je priselil v Kranj v hišo gosp. Iv. Pfeiferja (vhod z Jahačevega dvorišča).

1650

OROŽJE in KOLESA

na obroke. Posamezni deli sajeseje II. ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles, ši valnih strojev. Opčno ob dr. žel. 2125, Češko. 3357

Ržena sladna kava

iz gorske rži

se pošilja po povzetju v zavojih po 5 kg franko za

K 3-75 2041

z dodatkom lepih platnenih brisač, robcev itd. iz tovarne **Fran Sax**, Maslovedy pri Smritz, (Češko). Prosimo poskusite.

Kupujte v Katoliški Buk varni!

Mlinar

se išče za dober štolnat mlin, nastop službe takoj. Jakob Černe, posestnik mlina, Fužine, p. Sp. Hrušica. 2292

Kovaški učenec

se sprejme z vso hrano in stanovanjem pri Michael Weissu, kovaški mojster, Ljubljana, Konjuška ulica št. 13. 2319

Učenec

12 do 14 let star, poštenih starišev, s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom J. Kranjec, Borovnica. 2328

Iščem kravarja

neozjenega, starejšega a še močnega in pridnega Franc Švigelj, Breg pri Borovnici, Notranjsko.

Mizarskega pomočnika

sprejemem za stalno delo. Franc Erzar, mizarski mojster v Cerkljah pri Kranju. 2362

Sprejme se učenec za kleparsko obrt

Več pove Fr. Belec, št. Vid nad Ljubljano. 2300

St. 50. Prave dunajske harmonike najbolje kakovosti, parni dobro preizkušeni, priporočljiv instrument. Za boljše in večje zahtevajte cenik.

8 tipk, 1 rep, 13 pl. 24-10 cm K 320
10 tipk, 2 rep, 28 pl. 24-12 cm K 340
10 tipk, 2 rep, 50 pl. 24-12 cm K 360
20 tipk, 5 rep, 70 pl. 30-18 cm K 1080

St. 54. Nalecenisti aparat za briti, dobro poniklan z dvočrtno kline, ranjenje čiste izključeno, z eno nadomestno kline. Komad K 175. Posamezne kline 25 vinarjev.

St. M. Stroj za striženje las, fino poniklan z dvema nastavkoma za striženje, reže čez dva zoba, poniklani držali. Reže brez nastavka 5 mm, s tankim nastavkom 7 mm, z debelim nastavkom 10 mm, cela dolžina 15 in pol cm, 17 zob z rezervnim peresom, komad K 480. — Isti stroj za striženje brade najbolje kakovosti. Komad K 580.

St. St. Fina, absolutno zanesljiva brizgalnica, Solingen izdelan, poškroka, pol volfo brusena, K 134, leži se boljše orja, popoln volfo brus K 3.

Zahtevajte veliki cenik brezplačno in pošt. prosto z več kot 1000 slikami! Pošljite in zav. preste. Neugaj. zamenj. ali denar nazaj.

E. LUNA, Maribor ob D. št. 201. (v r. 1914. odloži se plač. blaga in opre. preda R. 1914. v. 1914.)

Večje posestvo

je naprodaj. Obstoji iz: njiv, travnikov, hoste, ki je vse okoli hiše in gospodarskih poslopij, v lepem kraju blizu železnice. Resni kupci si lahko ogledajo: Grize št. 1 pri št. Vidu na Dolenskem. Naslov pove upravništvo Domoljuba pod št. 2242. (Znamka za odgovor!)

Petrove kapljice

Preizkušene in izpraznjen lek proti akutnim in kroničnim boleznim žleč, ledvic, jeter, žolčnika in obisti. Petrove kapljice so sestavljene iz zdravilnih sokov, ki blagodejno učinkujejo na prebavo. Pomagajo vsakomur proti slabosti, slabostim, kroničnemu katru, ledvi in črev. Pomirja živce in krepi cel organizem. — Petrove kapljice so zakonito zavarovane in se razprodajajo sproti sveta.

Steklenica velja 50 vin., 12 steklenic K 100. — 24 steklenic K 100. —

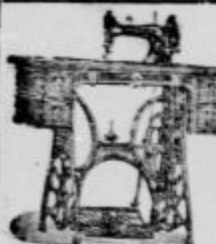
Izloži se v lekarni „pri Sv. Petru“

FR. SULLER, Zagreb, Vlaška ulica 91

kakor tudi v vseh ostalih lekarnah.

Lepo, zdravo koružo

cena za 100 kg 17 kron prodaja J. KUŠLAN trgovca v Kranju na vogalu pri farni cerkvi, kjer je tudi glavna trafika. Istotam se dobi tudi vse specerijsko blago po najnižji ceni, postrežba točna in rečna. Priporočamo jo toplot! 1986

Najboljši šivalni stroji

SO „PFAFF“

10 letna garancija

Ign. Vok

Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Edino zastopstvo:

Puch - koies

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Pri bolečinah v mehuru, ledvicah, želodčnem kamnu

zahtevajte zastojni prospekt HEINRICH RIEDER, Landsberg, Bavarsko. 2344

Vsadko mora zadeti!

400.000 in 200.000 frankov so glavni dobitki

turških srečk

6 žrebanj letno! Prih. žrebanje 1. avgusta.

475.000 ozi. 375.000 K, ozi. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki skupine

5 oziroma 3 izbornih srečk. 2210

13 ozi. 19 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avgusta. Mesečni obrok od 4 K naprej. Za cenjene naročnike so določene nagrade in premije!

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko stražo“ Valentin Urbančič, Ljubljana 2.

Častite gospodinje!

Ako hočete pripraviti čeno in okusno kavo, kupujte edino „VIKTORIA“ kavine prmesi, katere so na poseben način pripravljene ter popolnoma nadomeščajo pravo zrnato kavo.

Pri „VIKTORIA“ kavinih primesih se prihrani 50% sladkorja, kar je za varčno gospodinjstvo velike važnosti.

Priporočila se posebno „VIKTORIA“ kava zmlata nadalje žitna in sladna kava v polnih zrnih.

Vzorci brezplačno! Vzorci brezplačno!

Viktoria tovarna kavinih surovin v Ljubljani

Prva slovenska tovarna te vrste!

Ako želite res dobro ročno harmoniko ali gramofon po ceni, obrnite se mirnovost na izdelovalno teh instrumentov 2316

Vincenc Simonič

SV. URBAN 12 — PTUJ, (Štajersko).

Popravila se sprejemajo in izvršijo točno. Ugodni mesečni pogoji! Ceniki zastoj!

F. K. KAISER, puškar

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6.

Puške, samokresi, avtomatične pištole, lovske priprave, popravila.

Priprave za ribištvo! Umetalni ogenj! C. kr. 3032 prodaja smodnika!

Pišite po moj novi cenik!

Gritzner šivalni stroj najboljši.

Jamčim 10 let.

Vseki Gritznerjev stroj, kupa (maši) pogavice, perilo in vaze (stika) kroglični rok.

2 1/2 milijona že v rabi.

Edina tovarniška zaloga.

Josip Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip, poleg gostilne „Fajmošter“.

Carl Kronsteiner-jeve

trpežne, spnene

čadane barve

postavno zavarovane

v 50 vrstah od 24 v kg naprej.

Ze desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejenja. — Edino sredstvo za pleskanje za čadane, ki so bile že pobarvane.

Email-čadane barve, ki se ne odlašajo in krijejo ob prvi potezi, torej ne potrebujejo pleskanja z drugo barvo, trde kot email, uporabne pomešane samo z mrzlo vodo. Antiseptične, proste strupa, luknjičave. Idealni plesk za notranje prostore, še nepobarvane čadane, lesene zgradbe: kot kobile, paviljone, ograje itd. Dobiva se v vseh vrstah, stroški za m² 5 vin. Cenik in prospekt zastoj in poštnine prosto.

Karl Kronsteiner, Dunaj III.

Hauptstrasse 120

Zaloga: Braja Eberl, Ljubljana.

Zahtevajte takoj brezplačno vzorce!

10.000

metrov

volnenega in polvolnenega blaga

se globoko pod ceno razpošilja.

R. Miklauc

Ljubljana štev. 5.

Prva kranjska razpošiljateljstva trgovina.